

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 9–16 квітня 2015 року № 15–16 (594–595)

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОСКРЕСНЕ УКРАЇНА!

ДОРОГИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!
ДОРОГІ ДРУЗІ НАЦІОНАЛІСТИ!

Від імені Конгресу Українських Націоналістів вітаю вас із Великим Днем Світлого Христового Воскресіння!

Божа благодать зійшла на землю… Радіють люди! Син Божий смертю смерть подолав і тим, хто в гробах, життя дарував! Христос воскрес! Це традиційне вітання українці часто доповнюють: «Христос воскрес – воскресне Україна!» Ці слова випромінюють істинну віру українського народу в Господа нашого Ісуса Христа, а нині ще й бринять надією, що Всевишній врятує від ворожого потопту рідну Україну, яка нині проходить Хресною дорогою важких випробовувань.

Сьогодні, захищаючи Вітчизну, полягли смертю праведників Герої Небесної Сотні. Тисячі синів України впали за її свободу на полі бою під Іловайськом, Дебальцевим, Донецьком і Луганськом, загинули на тортурах, у полоні. Тужать матері, ридають вдови, сумують діти… Та навіть у хвилини невимовних страждань, на самому дні горя і скорботи у нас завжди попереду залишається радість – надія на воскресіння. І коли ми стверджуємо: «Воскресне Україна!», то віримо, що Господь пошле нам перемогу над окупантом, бо з нами правда, а де правда, там Бог і перемога. Христове воскресіння із мертвих вселяє нам віру у вічне життя, дарує надію на відродження благочестя та добра в людських душах, гордості за лицарів Нації, які завжди рятували її від ганьби і неволі.

Помолімося за нашу владу, щоб їй вистачило сили і віри в служінні українському народові. А ми, українці, які є джерелом влади, зуміємо відрізнити в її діях зерно від полови. Приклад Соломона вчить, що народ має цінувати в правителях не силу, не славу і навіть не мудрість, бо все це від Бога, а вірність Богові і Його Заповідям.

Я бажаю вам, дорогі співвітчизники, глибокої і мудрої віри в наші з вами сили і в Божий захист. Нехай Господь обдарує вас міцним здоров'ям, зміцнить віру в нашу перемогу і пошле благодатну поміч у вашому житті.

У Світлий День Воскресіння Христового наші молитви до Всевишнього будуть про Україну та її народ. Бо все, що в нас є, – то рідна земля, Україна. Охорони її від скверни і руїни, Господи, молимо Тебе і віримо: Христос воскрес – воскресне Україна!

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу Українських Націоналістів

ДОРОГІ ПОБРАТИМИ, ВЕТЕРАНИ ОУН-УПА! ДОРОГИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

Щиросердечно вітаємо Вас з величним і світлим святом Воскресіння Христового.

«Господь – просвічення моє і спаситель мій. Кого маю боятися?» – співає пророк Давид (Пс. 26, 1). В нашій рідній Україні радісним і тривожним гомоном лунають Великодні дзвони. Воскресіння Христове – це торжество справедливості і перемоги добра над злом. Це утвердження віри і надії у серці кожного християнина, як великий дарунок Господньої любові.

Українці завжди жили вірою і надією: Христос Воскрес – Воскресне й Україна. Український народ пройшов Голгофу воєн, голодоморів і визвольних змагань за НЕЗАЛЕЖНІСТЬ.

Дорогі побратими! Ваша жертовна боротьба нині підхоплена молодим поколінням патріотів. Хай наша спільна перемога воскресає до щасливого життя на своїй рідній землі. Дякуємо Богу за те, що у дні випробувань ми відчуваємо Його підтримку і заступництво Пресвятої Богородиці.

Пасхальне свято і писанка нагадують нам про духовне відродження. Тож зичимо національної єдності всім в утвердженні Української Незалежної Держави. Головна Булава Всеукраїнського Братства ОУН-УПА вітає увесь український народ і просить Божого благословення, щоб засяяло світло правди, волі, любові і краси.

Нехай Великодні дзвони благовістять мир і спокій в кожній родині. Ласки і благодаті Божої Вам, щастя і здоров'я на довгі роки життя.

Нам Бог і Україна – вище понад усе!
Христос воскрес! Воістину воскрес!

За головну Булаву Всеукраїнського Братства ОУН-УПА
Богдан БОРОВИЧ, голова
Марія СОЛОДЧУК, секретар

 ДОБРОДІЙНІСТЬ

ВЕЛИКОДНІЙ КОШИК ДЛЯ ВОЇНІВ

5 квітня 2015 року, у Вербну неділю, в приміщенні Конгресу Українських Націоналістів і Центру підготовки та реабілітації українських воїнів ім. Слави Стецько в м. Києві відбувся благодійно-мистецький марафон «Великодній кошик для воїнів».

Урочисте відкриття розпочалося піснею у виконанні Руслани Лоцман «Свіча», що прозвучала як молитва за воїнів, які боронять від ворогів нашу державу на Сході.

Директор мистецького об'єднання «Народна філармонія», ведуча, співачка і головна натхненниця заходу Руслана Лоцман зазначила: «У концерті, який триває вісім годин поспіль, беруть участь митці Народної Філармонії. Ми їздили рік по військових частинах, госпіталях, навчальних центрах для військових, дали 200 концертів на передовій. Сьогодні ми проводимо чергову акцію у формі 8-годинного марафону».

Голова Конгресу Українських Націоналістів та Всеукраїнського благодійного фонду «Соборність» Степан Брацюнь у вітальному слові подякував усім, хто підтримав цю важливу і потрібну ініціативу та прийшов на марафон, щоб долучитися до збору Великодніх подарунків для українських вояків. Він, зокрема, зазначив: «Нещодавно їздив на передову, доставляв військовим необхідні речі. Там я переконався, яких ми маємо відважних, витривалих, сильних і мужніх молодих воїнів, готових віддати життя за Україну. Окрім матеріальної допомоги, їм також потрібна наша моральна підтримка, спілкування. Коли ми даруємо українським військовим слово, пісню, – то це дуже важливо для підтримки бойового духу».

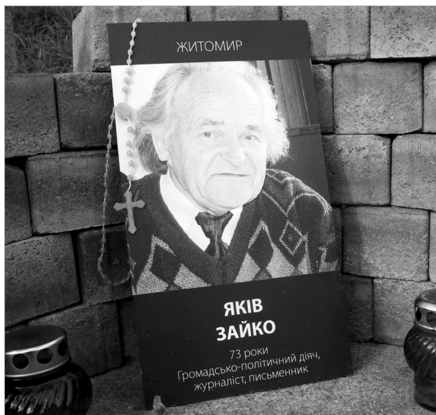
У концертній програмі взяли участь Народні артисти України Р.Недашківська, В.Ковальська, Г.Аббасов, О.Харченко, Заслужені артисти України – В.Гонський, І.Кириліна, Т.Компаніченко, Л.Горова, О.Марцинківський, лауреати Міжнародних конкурсів – Р.Лоцман, Т.Школьна, гурти «Горлиця», «Тарута», ЗДТ «Ладоньки», тріо «Козачка», Козацький народний хор «Дзвінкова криниця» з м. Фастова, Ігор Роман з Горлівки (гурт Фата Моргана), молода талановита співачка Марина Тимофійчук, а також композитори, співаки-барди та інші.

«Сьогодні – християнське свято входу Ісуса Христа в Ієрусалим, що символізує світло і правду. Наша боротьба і є тим світлом, адже ми зараз стоїмо за свою землю, за свою правду. І наші військові боронять нашу святу землю від споконвічного північного ворога. Спільно з вами ми проводимо цю великодню акцію. Це все робиться для того, щоб підтримати наших бійців і морально, і матеріально. Адже тільки разом ми переможемо, хоч за правду і знищують, та ми, як нація, стаємо сильнішими», – сказав Ігор Рудник, керівник Центру підготовки та реабілітації українських військових ім. Слави Стецько.

Закінчення на 11-й стор.

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ

СПРАВЖНІЙ НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ

Четвертого квітня народному депутатові, Герою України Якову Зайку виповнилося б 75… Проте не судилося… 18 лютого минулого року під час трагічних подій на Майдані його не стало. За життя він говорив: «Людське життя ділиться на Дію й Бездіяльність…». Його принципом життя була Дія! Завжди втручався в справи, до яких ніби-то і не мав прямого стосунку… Ніколи не був байдужим до людської біди окремої людини, а тим більше до загальносуспільних проблем. Тому й, незважаючи на досить поважний вік, прийшов на Євромайдан, щоб змінити нелюдські правила життя, встановлені диктаторським режимом Януковича. Прийшов… і залишився на ньому разом з іншими Героями Небесної Сотні назавжди. Назавжди в народній пам'яті і в новітній історії України!

На Щорічну публічну дискусію пам'яті Якова Зайка «Україна: відповіді на виклики епохи» зібралися колеги Зайка: народні депутати 1-го скликання Верховної Ради України, які разом з ним ухвалювали історичне рішення про відновлення Незалежності нашої держави 24 серпня далекого вже 1991-го року… Серед них земляки-житомиряни Олександр Сугоняко і Віталій Мельничук, а також добре відомі українському патріотичному товариству Степан Хмара, Іван Заєць, Юрій Гнаткевич (котрому, до речі, 4 квітня теж виповнилося 75!), Олесь Шевченко, Віктор Шишкін та депутати наступних скликань і громадсько-політичні діячі: Віталій Білоус, Микола Горбатюк, Володимир Василенко, Михайло Сидоржевський… та інші достойники.

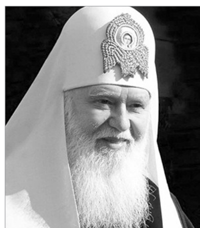
І не просто зібралися, щоб поговорити. Майже всі присутні не спочивають на лаврах минулої слави, а підготували на публічну дискусію науково обґрунтовані пропозиції з поліпшення справ у різних сферах життєдіяльності суспільства: конституційних змін, економічних реформ, пенсійної системи, національної безпеки, науки, освіти, духовного життя, функціонування державної мови, правонаступництва Україною державності УНР… Відповідні матеріали Щорічної публічної дискусії пам'яті Якова Зайка будуть направлені в новостворену Конституційну комісію, відповідні комітети Верховної Ради, Кабінет Міністрів України…

Саме такі науково обґрунтовані пропозиції, втіленні у відповідні закони Верховної Ради чи постанови Кабінету Міністрів, будуть найкращою пам'яттю про невтомного борця за українську справу Якова Зайка.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

На фото: портрет Якова Зайка на Алеї пам'яті (вулиці Небесної Сотні)

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ

Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета

Преосвященним архіпастирям,
боголюбивим пастирям,
чесному чернецтву та всім вірним
Української Православної Церкви
Київського Патріархату

Дорогі браття і сестри!
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Серед усіх християнських свят Воскресіння Христове відзначається особливою радістю і особливою урочистістю. Чому? Тому що Воскресіння Христове означає, що смерть у людській природі не перемагає. Воскресіння Христове стало запорукою вічного життя. У час смутку і скорботи, коли ми переживаємо смерть наших близьких, воскресіння Христове вселяє в наші серця велику надію. Воно ніби говорить нам: «Не плач! Ви ще побачитесь у вічному житті». Воскресіння заспокоює нас і дає нам бадьорість і силу перемагати скорботу. Воскресіння Христове єднає живих і мертвих в єдину сім'ю.

В історії людства існувало та існує багато релігій, кожна з яких проповідує своє вчення і говорить, що воно правдиве. Але довести, що ці вчення істинні, ніхто не може, тому що не може підтвердити їх ділами. А Господь наш Ісус Христос, Який сказав: «Я є істина», – підтвердив Своє вчення ділом. Він воскрес із мертвих силою Свого Божества і тим довів, що Його вчення правдиве.

Воскресіння Христове – настільки важлива подія, що святий апостол Павло визначає ним істинність усього християнського вчення. «Якщо не воскрес, – каже він, – то й проповідь наша марна, марна і віра ваша» (1 Кор. 15: 14). Воскреслий Христос особливо звертає увагу учеників на Своє тіло, що воскресло і ожило; що вони не тільки бачать, але й відчувають на дотик те ж саме тіло, яке страждало на хресті, а тепер змінене з тлінного на нетлінне.

Євангелист розповідає про це так: «Сам Ісус став посеред учеників Своїх і сказав їм: "Мир вам!". Вони схвилювались і злякалися, гадаючи, що бачать духа. Але Він сказав їм: "Чого хвилюєтесь, чому такі думки входять до сердець ваших? Погляньте на руки Мої і на ноги Мої; це Я Сам. Доторкніться до Мене і роздивіться; бо дух тіла і кісток не має, як бачите у Мене". І, сказавши це, показав їм руки і ноги. Коли ж вони від радості ще не вірили і дивувалися, Він сказав їм: "Чи маєте тут якусь їжу?". Вони подали Йому частину печеної риби і стільниковий мед. І, взявши, їв перед ними» (Лк. 24: 36–43).

Ісус Христос дійсно воскрес, і тому ніхто не повинен сумніватися в Його воскресінні. Посилаючи на проповідь, Він сказав Своїм ученикам: «Ідіть по всьому світу і проповідуйте Євангеліє всьому творінню… Віруючих супроводжуватимуть такі знамення: іменем Моїм виганятимуть бісів; говоритимуть новими мовами… покладуть руки на недужих, і вони будуть здорові» (Мр. 16: 15–18); і додав: «Я з вами по всі дні, до кінця віку» (Мф. 28: 20). Проповідь апостолів дійсно супроводжувалася знаменнями і чудесами. Вони не тільки проповідували воскресіння Христове, а й підтверджували звершеннями чудес. І донині правдивість православного віровчення підтверджується чудесами святих людей.

Воскресіння Христове спонукає нас боротися з гріхом, у тому числі і з корупцією. Воно запалює нас прагнути до моральної чистоти, до святості. Воно навчає нас бачити в людях братів і сестер; надихає нас допомагати біженцям, старим людям і дітям, захисникам України; не боятися смерті. Воскресіння Христове також надихає нас на боротьбу проти неправди та кривди. Воно надихає нас на труд, на виконання своїх обов'язків і побожне життя. Воскресіння Христове дало новий напрямок життю людини. Воно зробило земне життя осмисленим і цілеспрямованим. У майбутньому – не смерть, не загибель, не знищення, а інше існування: «іншого, вічного життя початок».

Воскресіння Христове – це основа нашої віри, її опора. Своїм воскресінням Ісус Христос показав істинність Свого Божества, вічність Свого вчення, спасенність Свого розп'яття і смерті, велич і силу благодатних дарів Святого Духа, які подаються в заснованій Ним Церкві.

Воскресіння Христове дарувало нам віру, сильнішу за страждання. Воно дає нам силу перемагати їх. Нехай ніхто не подумає, що цієї радості у Воскреслому Господі достойні тільки люди святі, пустельники, подвижники. Ця радість дарована і нам, слабким і грішним дітям Отця Небесного.

Цього року Україна святкує Воскресіння Христове в умовах неоголошеної війни на Донбасі. Але ми твердо віримо, що незабаром Господь пошле нам перемогу над агресором, бо з нами правда; а де правда, там Бог і перемога. Цього року виповнюється 1000 років від часу смерті нашого просвітителя – святого рівноапостольного великого князя Володимира. Цей ювілей Україна буде святкувати на державному рівні.

Дорогі браття і сестри! Сердечно поздоровляю Вас зі святом Воскресіння Христового. Поздоровляю з Пасхою Христовою Президента України Петра Порошенка, Верховну Раду, Український уряд, Збройні сили України, всіх захисників нашої Батьківщини, всіх християн України і весь український народ. Сердечно вітаю зі світлоносним святом все українство у всіх країнах світу на всіх континентах.

Відзначаючи Пасху Христову, Церква закликає нас жити в мирі, любові, у всякому благочесті й чистоті, чесною працею служити ближнім, всьому українському народу і Українській державі, щоб у день нашого власного воскресіння бути достойними вічної радості з Воскреслим Господом, Якому слава, честь і поклоніння з Отцем і Святим Духом на віки віків. Амінь.

Воістину Христос Воскрес!

ФІЛАРЕТ,
Патріарх Київський і всієї Руси-України.
Пасха Христова,
2015 рік, м.Київ

ЗА ПРАВА ЛЮДИНИ, ЗА ПРАВА НАЦІЇ

ПІКЕТУВАЛИ ПОСОЛЬСТВО ГРУЗІЇ В УКРАЇНІ

У четвер, другого квітня, біля посольства Грузії в Києві зібралися люди з грузинськими та українськими прапорами, лунали гучні сирени та заклики. Активісти тримали в руках плакати з зображеннями політичних в'язнів, які за сфабрикованими справами перебувають під арештом чи слідством. Пікет розпочався зі звернення організаторів до громадськості та посла Грузії в Україні Міхеїла Уклеби.

Тамара Шавладзе, співзасновник Альянсу Балто-Чорноморських Націй, наголосила, що уряд сучасної Грузії тримає за ґратами Героїв Грузії, які воювали за незалежність своєї держави, а тепер є жертвами «путінської» системи. Список заарештованих – значний і постійно поповнюється новими людьми. Так, за словами Георгія Нозадзе, екс-голови молодіжної партії Національного Руху Михаїла Саакашвілі, представника інформаційно-експертного проекту «Вільна зона», другого квітня заарештовано Давида Гогохія, активіста «Вільної зони».

Айдос Садиков, представник Антидиктаторського Фронту зачитав Резолюцію з вимогою негайно звільнити всіх політичних в'язнів та їх реабілітувати. Також він передав заяву від представника батальйону ім.Джохара Дудаєва Аміни Окуєвої, в якій йдеться про арешт грузинською владою Мікаїля Кадиєва, патріота Ічкерії, та вимагається повне і всебічне розслідування провокації проти нього.

Активісти тримали плакати з гаслами «Ні свавіллю Іванішвілі!», «Сухумі – мій Єрасалим!», «Ні диктатурі!», «Свободу політв'язням!».

Протестувальники заявили, що не підуть доти, доки посол чи консул не вийдуть до них за резолюєцію, щоб передати її чинному Президенту Грузії. Вимогу вийти до людей у посольстві досить довго «не чули». Та врешті, охорона повідомила, що до приміщення посольства може зайти одна людина, щоб переговорити з уповноваженими.

«Чого вони бояться? Ми – мирні протестувальники, наша акція не є масштабною. Ми просто хочемо побачити Посла чи Консула, щоб передати заяву. Далі – ми підемо», – пояснив позицію активістів Дмитро Жмайло, заступник голови Молодіжного Націоналістичного Конгресу.

Зрештою, Резолюція потрапила в посольство Грузії.

«Ми передали Резолюцію і будемо сподіватися, що уряд Грузії її отримає. Ми віримо, що Революція в Грузії – не за горами», – сказав Георгій Нозадзе.

На пікеті Посольства Грузії в Україні були присутні представники Альянсу Балто-Чорноморських Націй, Конгресу Українських Націоналістів, Антидиктаторського Фронту, Молодіжного Націоналістичного Конгресу, УНА-УНСО, Білоруської партії «Свобода», інформаційно-експертного проекту «Вільна зона», представники казахської та російської опозиції.

Марія ДУБІНІНА

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71	Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34	Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87	Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56	Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72	Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154	Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48	Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63	Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82	Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71	Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35	Одеса	Парфенюк Василь	(067) 294-85-84	Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25	Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49	Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93	Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34	Чернівці	Лютик Віктор	(050) 540-16-81, (097) 235-60-20
			Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46	Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81
			Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 54-64-07			

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ

Блаженнішого Святослава
Високопреосвященним і Преосвященним владикам,
всесвітлішим, всечеснішим і преподобним отцям,
преподобним ченцям і черницям,
дорогим у Христі мирянам
Української Греко-Католицької Церкви

Христос воскрес!

Дорогі в Христі!

Знову збираємося по всій Україні й на поселеннях, щоб привітати одне одного зі світлим празником Воскресіння Христового. Уже більше ніж рік ми проходимо особливу хресну дорогу і, можливо, по-людськи нам зараз непросто говорити про радість. Однак радість пасхальна походить не від людей, а від Бога! Сьогодні весь всесвіт оспівує Христову перемогу, Його подолання зла і смерті. «Це день, що його сотворив Господь, тож радіймо і веселімся в нім»!

На божественній сторожі богонатхненний Авакум хай стане з нами!

Упродовж історії спасіння були різні моменти, коли Божий люд переходив важкі випробування. Один такий період був у час пророка Авакума, про якого згадуємо в Пасхальній Утрені. Він жив у перехідну пору, коли вавилонська імперія розросталася на руїнах ассирійської. Нова світова потуга виявилася такою самою жорстокою, як і попередня. Хоч змінилася влада, однак характерні імперські елементи залишилися незмінними: ідеологія власної «величі», жадоба слави, багатства й чужої території – і все це підсилене звичною брехнею і насильством.

Стояти на сторожі з пророком у цю пасхальну ніч серед людського розчарування та безсилля – означає витривало очікувати спасенної Божої дії, вияву Його перемоги над ворогом і насильником. Каже Авакум: «Я стану на моїй сторожі, стоятиму на моїй башті і виглядатиму, щоб подивитись, що Він мені скаже й що відповість з приводу моєї скарги» (Ав. 2, 1). І ми нині разом із пророком взиваємо до Бога: «Доки́ль, о Господи, буду взивати – і Ти не вислухаєш? Кричатиму до Тебе про насильство – і не врятуєш?» (Ав. 1, 2).

На цей клич страждання віруючого серця подається сьогодні всемогутня Божа відповідь: «Бог… приходить... Його велич небо окриває і земля повна Його слави. Сяйво Його немов світло денне, з рук у Нього блиск проміння; там – сховок Його сили!» (Ав. 3, 3–4). Провіщена Божа слава і велич, блиск і сяйво – це світло Христового Воскресіння, яке випромінює тепер на нас так само, як і тоді, коли Христос розпорошив військову сторожу та переможно вийшов із запечатаного гробу. Пісня сторожі пророка Авакума здійснюється у благовісті «Христос воскрес!». Воскреслий Христос показує нам, що Бог вислуховує і наші благання, спішить із визволенням до тих, хто щоденно і витривало стоїть на сторожі молитви за Україну. У цю світлосяйну ніч свята Церква оспівує Божу перемогу і в молитовному чуванні пасхальних богослужінь разом із пророком Авакумом вказує на «світлоносця-ангела, що ясно звіщає: Нині спасіння світові…»!

Сьогодні на рідних землях наша Церква покликана видавати пророчий голос про неминучість перемоги над ідолопоклонством, брехнею і насильством. Воскреслий Господь розвіяв страх апостолів словами: «Мир вам, як послав Мене Отець, так і Я посилаю вас» (Ів. 20, 21). Ці слова промовляють також до нас і дають нам сили не тільки встояти перед нападником, а й перемогти наше внутрішнє зло: зневіру, втому і страх. Революція гідності ще далеко не довершена, поки Христовий мир не запанував у наших серцях – тільки з Христом потрібно, за словами слуги Божого митрополита Андрея Шептицького, подолати егоїстичну «отаманщину», корупцію та залишки безбожної системи в стосунках між державними інституціями і суспільством.

Мир Христовий сьогодні є під загрозою не тільки в Україні. Всюди, де справжні християни ісповідують воскреслого Господа і живуть Його святим Євангелієм, відновлюються давні переслідування і постають нові виклики. Ми молимося за навернення кожного, хто словами ісповідує Ісуса Христа, але ділами чинить зло і неправду, які ще так глибоко вкорінені в людських серцях. Особливо молимося за наших братів і сестер в українському Криму і Донбасі, а водночас за переслідуваних до мучеництва братів-християн на Близькому Сході. Ми розуміємо, наскільки загрозливою для віри є самовпевнена споживацька культура Заходу, який призабув свої християнські корені й цінності. Нам може здаватися, що ми в нашій духовній боротьбі наче оточені звідусіль, і тому молитва до Господа пророка Авакума є також нашою молитвою: «Чи ж не почуєш? Чи ж не вислухаєш? Чи ж не врятуєш?» Сьогодні до нас, що взиваємо до Бога про насильство і неправду, до нас, що стоїмо на сторожі молитви, приходить світлоносний ангел і ясно звіщає про перемогу воскреслого Христа. Він несе втіху і мир тим, хто оплакує загиблих, дає впевненість Господньої перемоги над насиллям, агресією, злом і неправдою.

«Нині спасіння світові, бо воскрес Христос як всемогутній».

Святкувати Пасху серед війни – це вміти вже сьогодні бачити у воскреслому Христові нашу перемогу. Вона повинна передусім відбутися в наших душах і наповнити собою серце кожного, хто дійсно вірить, що Христос воістину воскрес! Ця віра в перемогу Воскреслого дозволяє тим, хто на передовій, стати перед обличчям смерті і мужньо та впевнено захищати свою землю. Ця сила Воскреслого дає нам можливість протистати ненависті до тих, які дали себе обманути ненаситною імперською ідеологією брехні та насильства. Ця перемога Христа як воскреслої Істини є певним успіхом кожного, хто говорить і свідчить правду про те, що відбувається в Україні. Ця Христова правда дозволяє кожному, хто вважає себе Його учнем, бути справжнім апостолом Благовісті миру й любові.

Наша перемога у воскреслому Спасителеві над видимим і невидимим супостатом, можливо, настане не в одну мить, а наближатиметься поступово, з дня на день, щоб об'явитися в усій своїй повноті. Отже, те, що пророк Авакум уже бачив, уже святкував, уже отримував як завдаток майбутнього, те і ми сьогодні святкуємо в усій повноті: Воскресіння Христа!

Дорогі в Христі! У цей світлий день Христового Воскресіння прагну поділитися з вами цією пасхальною радістю. З усього серця бажаю, щоб наше святкове вітання «Христос воскрес» покріпило нас у вірі, усунуло втому боротьби, дало радість надії в повноту перемоги і світле майбутнє України. Це побажання скеровую і до тих, що на поселеннях вболівають за своїх рідних і друзів на рідних землях, та допомагають, хто як може, молитовно і матеріально. Хоч би де ми жили, будьмо благовісниками справжньої Революції гідності, яка може основуватися тільки на постійному наверненні до воскреслого Господа та на втіленні Христової Благовісті в нашому житті.

Усім вам, в Україні та на поселеннях сущим, засилаю сердечні святкові вітання. Щиро зичу вам благословенних свят Воскресіння Господнього, смачного свяченого яйця та світлої пасхальної радості!

Благодать воскреслого Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога-Отця і причастя Святого Духа нехай буде з усіма вами.

Христос воскрес! – Воістину воскрес!

† СВЯТОСЛАВ
Дано в Києві,
при Патріаршому соборі Воскресіння Христового,
у Квітну неділю,
5 квітня (29 березня) 2015 року Божого

ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ

архієпископа Харківського і Полтавського Ігоря
всечесному священству й усім вірним
Харківсько-Полтавської єпархії
Української Автокефальної
Православної Церкви

Всечесні Отці! Дорогі Брати і Сестри!

І знов Великодні свята приходять до нас посеред війни. Брутальний ворог увірвався на нашу землю, вбиваючи, нищачи все довкола, грабуючи національну власність. Вже понад рік ми живемо в очікуванні нових небезпек, проводжаємо на фронт наших співвітчизників і ховаємо загиблих. Економіка ледь витримує напруження, і перед українцями постає примара цілковитого зубожіння. Дається взнаки постійне психологічне напруження, що робить нас вразливими до хвороб і депресій.

Та саме посеред великої години випробувань, у болючому переживанні особистих лих відкривається перед нами відкупительний сенс страждань Божого Сина. Ми проходимо разом із Христом очищувальну дорогу на Голгофу, аби відкрити в Ньому власну перспективу воскресіння. Бо ж воскресіння починається з очищення нашої безсмертної душі від поневолення гріхом. А цей процес повний болю, внутрішніх борінь, конфліктів із оточенням.

Сам Господь у вирішальну мить переживає таке саме напружене боріння, коли пролитий на молитві в Оливному саді *«піт Його став, немов краплі крові, що спливали на землю»* (Лк. 22:44). Наша вірність Євангелію, вірність Богові потребує реальних свідчень непохитної стійкості під час суспільних потрясінь і життєвих катастроф. Час випробувань потребує не демагогів і кон'юнктурників, а спокійних, урівноважених особистостей, завжди готових гідно протистояти спокусам.

Христос навчав Своїх учнів бути *«подібними до людей, що очікують пана свого, коли вернеться він із весілля, щоб, як прийде й застукає, відчинити негайно йому»* (Лк. 12:36). Здається, хіба це складно – жити в очікуванні зустрічі з Господом? Але ж як буває важко стриматися від паніки, від поквапливого осуду, захиститися від поширюваних через соціальні мережі чуток, від загального психозу! Як важко лишатися на місці, коли довкола починається хаотичний рух!

Знов пригадаймо молитву Спасителя в Оливному саді. Ісус просить апостолів лише про одне: бути поряд, доки Він розмовляє з Отцем. Та втомлені учні не витримали й заснули... Тоді Петро й чує звернені до нього слова: *«Пильнуйте й моліться, щоб не впасти в спокусу, бадьорий бо дух, але немічне тіло!»* (Мк. 14:38). Ці слова Христос звертає і до нас із вами. *«Пильнуйте й моліться!»*, – саме в цьому полягає нині місія церковної громади: бути послідовними у відстоюванні справедливості, в захисті Батьківщини від ворогів, повсякчас звіряти свої думки та вчинки з євангельським навчанням, тримати в молитві серця відкритими до Божого слова.

Ніколи й ніде Господь не обіцяв християнам ані суспільних привілеїв, ні земних успіхів. Навпаки: Євангеліє рясніє попередженнями про конфлікти зі світською владою, переслідування, несприйняття громадською думкою. Визнання приходить до праведника не сьогодні, не в цьому світі. Однак перспективу нашого визнання, перспективу власного воскресіння в Христі ми будуємо кожним своїм учинком, кожним чесно прожитим днем.

Нехай же й цьоголітнє свято світлого Христового воскресіння стане для всіх нас святом надії та джерелом натхнення на стійке сповідання віри в повсякденному житті. Світ завжди потребує нас, християн, не як державотворчої інституції чи суспільної групи – він потребує праведників, здатних *пильнувати* разом із Христом, бути стійкими в молитві й служінні ближньому. Світ потребує людей, здатних бути іншими посеред зваблених спокусами оточення і власним прикладом вести ближніх до воскресіння для майбутнього життя. Будьмо такими – і свято воскресіння стане вічною, нескінченною радістю для кожного з нас.

Христос воскрес! – Воістину воскрес!

† Ігор
архієпископ Харківський і Полтавський
Пасха Христова р.Б.2015

ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

У Києві вшанували Миколу Лемика

У Київському міському будинку вчителя 100-ліття від народження визначного діяча українського національно-визвольного руху Миколи Лемика відзначили урочистим вечором. Захід ініціювали Центр Національного Відродження, ГО «Українська справа» за підтримки Інституту національної пам'яті та Міністерства освіти і науки України.

Микола Лемик увійшов історію як людина, що здійснила, як кажуть сучасники, постріл в обороні мільйонів – ліквідував радянського консула Алєксєя Майлова у Львові в жовтні 1933 року. Цей атентат було здійснено як акт відплати українських націоналістів за Голодомор і політику терору, яку проводив Кремль проти українців. Влітку 1941 року в складі похідних груп ОУН Микола Лемик вирушив на Схід і восени героїчно загинув у Миргороді від рук гестапо.

З доповіддю виступає Міністр освіти і науки Сергій КВІТ

«Український народ не припиняв боротьби. Ця традиція знайшла відображення в кожному поколінні українців. Євромайдан, Революція Гідності, героїчний опір російським окупантам в зоні АТО – логічне продовження цієї традиції. Дмитро Донцов казав про таких людей, як Микола Лемик, що вони є фанатиками. Та завдяки їм ми маємо зараз Україну», – заявив Міністр освіти і науки України Сергій Квіт.

Перед присутніми також виступили заступник директора Архіву СБУ Володимир Бірчак, Начальник управління військово-патріотичного виховання Товариства сприяння обороні України Юрій Чижмар, кандидат історичних наук Євген Костюк, заступник директора Українського інститут національної пам'яті Аліна Шпак та інші. Присутні мали змогу послухати українські пісні часів визвольних змагань першої половини ХХ століття у виконанні пісняра Василя Лютого.

«Бойовика ОУН Миколу Лемика та його чин не можна ототожнювати з тероризмом. Адже він ліквідував агента радянських спецслужб, який тільки прикривався дипломатичним паспортом. Саме Радянський Союз здійснював акти так званого державного тероризму, проявами яких став і Голодомор. Микола Лемик з однодумцями вів боротьбу проти того ж ворога, з яким воює Україна сьогодні», – підсумував голова Українського Всесвітньої Координаційної Ради Михайло Ратушний.

Сергій БАГРЯНИЙ,
УІС

(Чит. стор.4)

МИ СТАЛИ ВОЛІ НА СТОРОЖІ

ПОСТРІЛ В ОБОРОНІ МІЛЬЙОНІВ

Четвертого квітня виповнилося 100 років від дня народження Миколи Лемика, українського юнака, що зробив постріл в обороні мільйонів. У 1933 році, коли на Великій Україні лютував Голодомор, організований радянською владою, він здійснив атентат на начальника канцелярії радянського консульства у Львові Олексія Майлова.

Микола народився 4 квітня 1915 року у бідній багатодітній селянській сім'ї у с. Солова Перемишлянського повіту, що розташоване за 30 кілометрів від Львова.

Незважаючи на складну матеріальну ситуацію, батько Миколи дбав про добру освіту своїх дітей. Так, Микола після сільської «чотирирічки» перейшов навчатися до гімназії (в цей час у ній навчався і Роман Шухевич), де здав на «відмінно» так званий іспит зрілості, а згодом завдяки підтримці маминого брата, в якого проживав, продовжив навчання на природничому факультеті Львівського університету.

На цей час його світогляд уже міцно базувався на ідеології ОУН, а саме, боротьбі за здобуття Української державності. М.Лемик спочатку вступає до юнацтва ОУН, а згодом переходить до бойового відділу. Він мав дуже специфічні, як для бойовика, риси. По-перше, вирізнявся ефектною зовнішністю, був високим красивим блондином. По-друге, був лівшею, однак ліворукість не завадила йому досконало оволодіти вогнепальною зброєю, а особливо, револьвером. В бойовій референтурі він перебуває під особистим керівництвом Романа Шухевича – тодішнього бойового референта Крайової екзекутиви ОУН та його заступника Богдана Підгайного.

1933-й рік

Вже в скорому часі на долю Лемика випаде одне із найважливіших та найскладніших випробувань в його житті. Йшов 1933 рік. В Україні цілі родини, хутори та села вимирали від штучно організованого радянською владою Голодомору. Влітку 33-го у Львові було створено Український громадський комітет рятунку України, у відозві якого «Биймо у великий дзвін на тривогу», опублікованій в газеті «Діло» читаємо: «…Український народе! Урвалася міра твого терпіння. Мовчати далі не можна. Скрізь, де б'ється українське серце, треба не тільки протестувати проти всіх комуністичних насильств, але й зворушити сумління цілого людства, поставити на ноги весь світ, щоби він звернув увагу на твоє положення і прийшов тобі з допомогою».

У червні 1933 року ОУН вирішує привернути увагу світової спільноти до трагедії, що відбувається в Україні. Прийнято рішення здійснити атентат на радянського дипломатичного представника у Львові. Однак цей акт не мав бути схожий на інші. Після успішного виконання оунівець мав залишитись на місці, здатися поліції, щоб згодом на судовому процесі засудити дії радянської влади супроти українського народу.

Підготовка атентату

Операцію, що мала відбутися в радянському консульстві, ретельно готувала бойова референтура Крайової екзекутиви ОУН. За дорученнями референта художник Роман Сеньків відвідував консульство на вулиці Набиляка, 22 (тепер вул. І. Котляревського, 27) і склав точний план будинку, розклад роботи установи та намалював портрет консула Голубова. Паралельно підготовкою займався і оунівець Роман Мигаль, який разом із іншими членами Організації орендував квартиру напроти консульства та відстежував його робочий графік.

Вибір виконавця атентату також був складним. Багато членів Організації зголосилися на цей відважний вчинок. Однак вибір впав на Миколу Лемика. З одного боку через його кмітливість та виваженість у думках, що дало б змогу в майбутньому успішно виступити на судовому процесі. Водночас і те, що у 1933 році йому було лише 18 років. За тогочасним польським законодавством повнолітніми вважалися особи, яким виповнився 21 рік, і лише повнолітніх можна було засудити до смертної кари, іншим грозило довічне ув'язнення.

Ще на початку жовтня Микола зустрівся зі Степаном Бандерою. Вони проговорили кілька годин – про політичну ситуацію, Голодомор в Україні. Бандера проінструктував юнака, як поводитися на суді, як слід детально викладати мотиви свого вчинку. Що важливо – можна дозволити поліції заарештувати себе, однак треба не допустити, щоб охорона консульства застосувала зброю проти нього, щоб потім не представили це як звичайний та черговий терористичний акт.

Микола ЛЕМИК

У день від'їзду до Львова в родині Лемиків, яка, звичайно, не знала про операцію, вселився неспокій. Матері наснився страшний сон… Микола, почувши це, розсміявся. Коли за ним зачинилися двері, мати не могла знайти собі місця. А на тодішній станції Куровичі мало не сталося непоправне: Миколу зупинив поліцейський, але задовольнився поясненням, що на юнака чекають в гімназії у Львові…

За день до атентату М. Лемик зустрівся із керівниками бойової референтури. Ось як згадував цю зустріч заступник Шухевича Богдан Підгайний: «…Грошей ми тоді мали дуже мало, – кожний жив із того, що мав. Микола мав ще те убрання, в якому здавав «матуру», справді дуже дешевеньке, але чорне, в ньому міг виступати на розправі… Черевики в нього були зовсім подерті, і він, почервонівши, запитав несміло, чи не міг би десь позичити кращі, бо коли згине, буде сором для Організації, що йому пальці вилазять. Ми купили йому черевики і шкарпетки, а він, перевзувшись, попросив іще, щоб ті черевики його, хоч і подерті, відіслати до його дому, бо батько, як направить, зможе ще ходити… Я побачив лише, як Роман нагло відвернувся, щоб Микола не доглянув сльози, що покотилась по його обличчю. Перед вечерею у Народній Гостинниці Роман хотів зробити Миколі ще останню, може, приємність і запропонував йому щось добре з'їсти, щоб Микола, мовляв, мав силу. А Микола, подумавши хвилину, ніяково попросив гречаної каші і кислого молока… Востаннє стиснули ми Миколі правицю і пішли, кожний із своїми думками, що все були з Миколою, перед яким – ще ціла ніч і майже цілий день самоти й душевних переживань. Рано-вранці він мав піти вже сам до сповіді. Мовчки йшли ми з Романом у темну осінню ніч. Мовчки ми розстались. Лише наприкінці Роман сказав тихо, немов до себе: – «Найрадше пішов би я сам». – Так думав тоді і я».

Атентат

Зранку 21 жовтня Микола вийшов з готелю, зайшов до церкви, помолився, посповідався, і рівно об 11.30 зупинився біля радянського консульства. Далі він діяв за докладно розробленим планом. Дзвінок у двері. Коротка розмова з черговим. На запитання: «Зачем вам нужен консул?» відповів: «У справі виїзду в Радянську Україну». В книжці відвідувачів вписався під прізвищем «Дубенко». Ось в приймальні з'явився секретар і запитав: «Кто к товарищу консулу, пожалуйста». Лемик, не чекаючи відповіді, рішуче попрямував до дверей кабінету. Зайшовши всередину, Микола зауважив, що консул не подібний на особу, портрет якої йому показували під час підготовки до операції, та часу на роздуми немає.

– Я хотів би говорити з паном консулом.

– Пожалуйста, говорите, я – консул.

– Маю бажання виїхати в Україну, до Києва, на навчання.

– У вас там есть родственники?

– Так, маю сестру.

– Есть ли у вас письма от нее? Пожалуйста, покажите.

Це були останні слова «консула» (насправді це був керівник канцелярії – Олексій Майлов, а не консул Голубов). Замість листів Лемик витягнув з кишені заряджений пістолет німецької марки «Оргіс» і зі словами «Це тобі від Організації Українських Націоналістів – за муки і смерть наших братів та сестер, за голод в Україні, за всі знущання…» одним пострілом виконав вирок.

А в приймальній вже почалася панічна метушня. Лемик не став чекати, коли внутрішня охорона розправиться з ним. Окриком «Всім на підлогу!» взяв «на мушку» двох підозрілих молодиків.

Цікаво, що звуки пострілів, які почув справжній консул Голубов, загнали його під ліжко, звідки «щасливця» витягла потім поліція. Вхідні двері заблокували. Польська поліція дісталась до середини приміщення через дах сусідньої вілли. За її командою Микола поклав револьвер на підлогу, його вивели на вулицю та заштовхнули в авто.

Суд і в'язниця

Суд розпочався дуже швидко, вже 30 жовтня 1933 року. Захищали Лемика відомі львівські адвокати д-р Степан Шухевич та Володимир Старосольський. Під час перерви Шухевич підійшов до Миколи і тихо мовив: «Ви вбили іншу людину – Майлова, сто разів гіршого, ніж Голубов. Це був спеціальний представник Сталіна, що контролював дипломатичні і консульські совєтські представництва у Польщі. Ви зробили приємну несподіванку товаришеві Сталіну…»

Під час процесу біля будинку львівського суду відбулася велика демонстрація української молоді на знак солідарності всіх свідомих українців з атентатом, як виявом протесту проти більшовицького терору над українським народом.

Політичний зміст атентату, судового процесу та демонстрації краще, ніж усі гучні виступи, продемонстрували кожному закордонному спостерігачеві, що українці на західних землях солідарні з братами на східних землях України. Отже, вчинок юного Миколи Лемика призвів до широкого розголосу серед світової громадськості Голодомору 1932–1933 років.

Як і передбачалось, враховуючи неповноліття підсудного його засудили не до смертної кари, а оголосили про довічне ув'язнення, і відправили під Варшаву, в політичну в'язницю «Святий Хрест». Там багатолітній член ОУН, в'язень польських, німецьких і радянських тюрем, двічі засуджений до смерті Петро Дужий впродовж певного часу спілкувався із Миколою Лемиком і згодом згадував, що хлопець виявився дуже приємною, життєрадісною людиною. На запитання: «Коли ж, Миколо, йдеш на волю?» – відповідав з усмішкою: «З неділі, щоправда, ще не відомо, з якої неділі, але це таки буде з неділі!»

Звільнення

Півроку Лемик був чи не єдиним у в'язниці, хто утримувався в кайданах. Але не було б щастя, та нещастя допомогло – навчився їх знімати, і це потім врятувало йому життя. Дійсно, він вийшов на волю саме в неділю, 1939 року. Коли на початку Другої світової війни в'язнів переганяли до іншої в'язниці, йому по дорозі вдалося зняти кайданки і втекти.

Після втечі він лікувався в українській родині в одному із сіл Закерзоння, де згодом взявся до вчительської праці. Лише після того, як ОУН почала інтенсивно творити підпільну мережу на території Холмщини, націоналісти дізналися, що легендарний Микола Лемик, живий і здоровий, вчителює в далекій сільській школі. Організаційним наказом його повернули до Кракова, де він очолив референтуру з «калакутських справ» при Українському центральному комітеті. «Калакутами» в той час називали сполонізованих на початку ХХ століття українців, а відтак – праця Лемика полягала у поширенні української ідеї серед 160 тисяч «калакутів» з Холмщини та Підляшшя.

4 серпня 1940 року Лемик одружився із Любов'ю Возняк. За бажанням Люби на їхніх обручках було викарбовано: 23 травня 1940 рік – дата їхнього знайомства. Цього дня біля невеликої греко-католицької церкви в Кракові, на панахиді, приуроченій загибелі полковника Євгена Коновальця, їх познайомив Іван Климишин зі словами: «Познайомтеся. Ви, певно, призначені одне для одного». Цікаво, що шлюб вони брали не за прізвищем Лемик, воно було занадто відоме тоді, а за Синишин (це прізвище належало одному із побратимів Миколи, що на той час вже загинув).

Через дружину Микола познайомився із сім'єю Бандер. Рідна сестра Любові – Марія була заміжня за рідним братом Степана Бандери – Василем, який загинув у німецькому концтаборі Освенцім.

Похідні групи ОУН та загибель

Після проголошення у Львові 30 червня 1941 року Акту про відновлення Української державності, пропагувати ідеї незалежності на схід вирушили три похідні оунівські групи – Північна, Центральна (або ж Середня) і Південна. Середню очолив Микола Лемик. «Він, – пригадує пані Люба, – міг залишитися в Галичині і не наражатися на смертельну небезпеку, пов'язану з цим походом, проте йшов у Велику Україну з нестримним бажанням і піднесенням. Я теж, виконуючи завдання ОУН, пішла слідом за ним. Його не хотіли посилати, тому що він сидів, а то була досить голосна справа. І мене він питав: «Слухай, ти мене можеш не пустити?! Ти могла би мене не пустити?!» Звичайно, я б не могла. І він каже тоді: «Я ж за ту Україну відсидів стільки! Ти й справді не змогла б мене не пустити». Я й кажу: «Ні».

Микола мав призначення до Харкова, посилав зв'язкового, щоб дружина долучилася до нього, та коли вона прийшла в Полтаву, його вже не було серед живих.

У жовтні 1941 року співробітники СД заарештували Миколу Лемика та розстріляли в Миргороді.

Після смерті чоловіка Любов Лемик певний час ще перебувала на Наддніпрянщині, а потім повернулася у рідні краї. У 1943–1945 роках працювала на дислокованій у Карпатах підпільній радіостанції «Вільна Україна», яка передавала в ефір інформацію про діяльність ОУН та УПА українською, російською, французькою та англійською мовами. У 1947 році рішенням «особливої наради» була засуджена до 25 років ув'язнення. За колючим дротом мордовських таборів вона перебувала 8 років 11 місяців і 22 дні, поки не настала багатообіцяюча «хрущовська відлига». Потім довелося жити по чужих кутках у Таганрозі, Анжеро-Судженську, на Донбасі. В Івано-Франківськ вона переїхала в 1967 році з племінницею Дарією (донькою Василя та Марії Бандери), яка згадувала про тітку так: «Я просто захоплена своєю тіткою Любою. Вона стільки всього пережила, перетерпіла, і не втратила якоїсь особливої доброти, яку скрізь помічали люди і тягнулися до неї. Вона всім і всюди допомагала в скрутну хвилину – знайомим і незнайомим, українцям, росіянам, білорусам, прибалтам. Так чесно і самовіддано прожити життя вдається не кожному».

При підготовці статті використано праці Івана Крайнього і Святослава Липовецького.

Володимир БІРЧАК,
заступник директора Галузевого державного архіву Служби безпеки України

ПОДВИЖНИКИ НАЦІЇ

ЖИТТЯ, ВІДДАНЕ ВІЙСЬКОВІЙ СПРАВІ

Дев'ятого квітня, сьогодні, виповнюється вісімдесят років провідникові Української Військової Організації імені полковника Коновальця, ветеранові Збройних Сил України, ветеранові Спілки Офіцерів України Ярославу Кітурі.

Він належить до українців Закерзоння. Родом із села Сосниця Ярославського повіту. У 1945 році комуно-російська імперія приєднала західноукраїнські землі (Лемківщину, Надсяння, Холмщину, Підляшшя) до Польщі. У листопаді 1945 року родина Ярослава Кітури була депортована комуністичним урядом до Радянського Союзу. Поселившись у покинутому польськими колоністами селі Луковець-Журівський (тепер Івано-Франківщина), батьки Ярослава не знали, що довіку житимуть у жахливих умовах підневільної, бездуховної колгоспної системи.

У лютому 1949 року родина пережила другу трагедію. Терористичні органи НКВС розстріляли мамину сестру Марію Кітуру, її сина Михайла і зятя Олега Дашка за співпрацю з УПА. 1954 року Ярослав закінчив Вишнівську середню школу і був призваний до армії. Упродовж двох років строкової служби у безлюдній пустелі Туркменії він шукав відповідь на запитання: повернутися до колгоспної кріпацької системи чи присвятити своє життя армії? Нарешті прийняв рішення, яке визначило його подальшу долю. У 1959 році, після успішного закінчення Бакинського військового училища, Ярослав Кітура в чині лейтенанта був скерований у Закавказький військовий округ (ЗакВО) для проходження кадрової офіцерської служби.

1977 року підполковник Кітура закінчив Військову Академію ім. М.Фрунзе. Добре знаючи ставлення «старшого брата» до галичан, батько застерігав Ярослава: «Дуже тішуся, що ти вибрав цю професію, бо лише сильна армія здатна зберегти державу. Це доказано історією. Українські вояки часто отримували вишкіл у чужих країнах. Похвально, що ти закінчив академію, здобув освіту, але вони перекриють тобі дорогу до високого військового чину».

На жаль, мудрі батьківські слова цілковито підтвердилися. Командування 31-го Армійського корпусу рекомендувало його на посаду командира окремої військової частини, дислокованої на території Куби. Під час розмови Ярослава з генералом, який організовував відрядження офіцерів на службу за кордоном, присутній полковник КДБ зауважив: «Ярослав Иванович со Львовской области». Невдовзі підполковник Кітура отримав повідомлення, що його відрядження на Кубу скасовано. Причина очевидна.

Його хвора старенька мама жила одиноко в лісі за селом, де їм дісталося помешкання після виселення з рідних земель. Перебуваючи на службі в ЗакВО, Ярослав не мав ані найменшої можливості хоч якось допомогти мамі. Серце кров'ю обливалося, знаючи її становище. Адже він – найстарший син. Просив перевести хоч б в Україну. «Мы не допустим национального сгустка», – отримав у відповідь.

1980 року до Управління кадрів ЗакВо надійшов наказ МО СРСР про переведення його на посаду полковника у Ташкентське вище загальновійськове командне училище. Начальник названого Управління генерал-майор Александров цей наказ від нього приховав. Натомість запропонував у цивільному костюмі відбути до Афганістану. Московська дискримінація та протиправні дії генерала Александрова викликали у підполковника Кітури вибух гніву й обурення. Це була остання крапля. Він висловив генералу все, що накипіло на душі. Не знав ще тоді, що Александров – генерал КДБ, який закінчував службу у військовій формі Збройних Сил. Після всього, що сталося, підполковник Кітура був змушений написати рапорт: «У зв'язку з тим, що не маю можливості реалізувати військовий досвід і академічні знання, прошу негайно звільнити мене з кадрової служби у запас». Покинувши військову службу, повернувся до Львова з тяжкою душевною травмою.

1988 року збанкрутіла комуно-російська імперія почала ганебно розпадатися. Наростаюча хвиля народного гніву переросла у політичні дії. Настала пора прислужитися Україні. Усю свою енергію і знання Ярослава Кітура віддає військовій і суспільно-політичній діяльності. У 1988 році створює нелегальну Українську Військову Організацію (УВО) ім. полковника Коновальця і стає її провідником. Велика робота ведеться по відновленню історичної пам'яті, роз'ясненню політичної ситуації та залученню людей до активного життя. Провід УВО скеровував всі зусилля на розгортання національного військового руху у взаємодії з Народним Рухом України. Для охоплення широких мас організація співпрацює з демократичними, національно-патріотичними та націоналістичними силами. Найбільш ефективними заходами виявилися народні віча, пам'ятні і урочисті академії та науково-практичні конференції.

Старанням УВО ім. полковника Коновальця 30 вересня 2000 року, в ознаменування 70-их роковин трагічної загибелі Юліана Головінського, на могилі в селі Великі Глібовичі на Львівщині споруджено йому пам'ятник. 1 жовтня 2000 року священики Максим Телішевський, Микола Мандрик та настоятель Великоглібовицької Церкви Успення Пречистої Богородиці Степан Бліхар відправили панахиду та освятили цей пам'ятник.

Та головними напрямками роботи організації було військове і державне будівництво. З перших днів проголошення незалежності України Ярослав Кітура проводив зустрічі з офіцерами військових частин Прикарпатського військового округу (ПрикВО). Ділився з військовими побратимами своїми думками щодо реформування та українізації Радянської армії, утворення Українських Збройних Сил. Незабутні враження залишилися в його пам'яті від зустрічі з командувачем військами ПрикВО генерал-полковником В. Собковим. З приємністю згадує історичну подію, що відбулася на прикордонній заставі у селі Нижанковичі Старо-Самбірського району. Спочатку командування прикордонної застави було насторожене, але після задушевної промови нагородило його оваціями. Червоний прапор зняли, а на його місці замайорів синьо-жовтий стяг України.

У вересні 1990 року Ярослав Кітура оприлюднив в газеті «За вільну Україну» статтю «Українська Національна Армія». У липні 1991 року був одним з ініціаторів і організаторів Першого з'їзду офіцерів, громадян України. З'їзд покликав до життя Спілку Офіцерів України (СОУ). Упродовж трьох років Ярослав Кітура був членом виконавчого комітету СОУ, надалі тісно співпрацює з Львівською обласною організацією СОУ. У серпні 1991 року, під час військово-комуністичного заколоту (так званого ГКЧП), був начальником штабу формування Республіканської гвардії України у Львівській області, до якого за короткий час було прийнято 3000 добровольців, готових віддати життя за Україну. Це спонукало Президента України до створення державної інституції – Національна гвардія України.

Праця Ярослава Кітури була високо оцінена конаючим комуністичним режимом. Після повалення ГКЧП стало відомо, що він входив до першої десятки списку осіб Львівщини, призначених до страти.

У вересні 1991 року на міжнародній науковій конференції «Українські Збройні Сили: історія та сучасність» Ярослав Кітура виголосив концептуальний реферат «Гарант незалежності». У березні 1993 року на Всеукраїнській науково-практичній конференції: «Україна на порозі XXI століття: незалежність чи колонія?» провідник оприлюднив наукову працю «Військова політика України в навчальних курсах військових училищ і слухачів вузів». У червні 1997 року учасникам науково-практичної конференції «Виховання української еліти в системі національної освіти України» представлено актуальну наукову працю «Концепція військово-патріотичного і фізичного виховання молоді». Матеріали надіслано міністру оборони, міністру освіти і науки, міністру культури України та надруковано у журналі «Воля і Батьківщина». Матеріали були вивчені і враховані у діяльності командирів та фахівців Соціально-психологічної служби Міністерства оборони України. Цілий ряд пропозицій включені при доопрацюванні Державної національної програми «Освіта». Про це свідчать отримані відповіді.

У праці «Україні – українську владу» Я.Кітура насаджує суспільству думку про те, що мета української визвольної революції – це побудова національної політичної системи, незалежної від Москви. За плечима представника української військової еліти більше як 26 років жертовної праці. За цей час опубліковано понад 100 наукових робіт і статтей. Вийшла в світ книжка «Розбудова Української національної Армії – справа нашого життя». Випущено три збірки матеріалів науково-практичних конференцій. Готується до друку книжка «Військова справа».

На схилі своїх літ Ярослав Кітура вважає найкращими миттєвостями свого життя участь у підготовці і проведенні Української визвольної революції 1989-1991 років та Помаранчевої революції 2004 року. Після вторгнення російської армії на територію Криму періодично надсилає чинній владі пропозиції щодо стратегії і тактики зупинення ворожої агресії та звільнення України від орди.

Любомира КОЗЯР,
Голова політичної референтури
УВО ім. полковника Коновальця,
громадська діячка

ПАМ'ЯТЬ ВІЧНА

НА МОГИЛАХ ГЕРОЇВ І ЛИЦАРІВ

Сьогодні я спланувала відвідати могили воїнів АТО в Чернівцях – ще зовсім юних і трохи старших бійців, які полягли смертю хоробрих на Сході України.

Там йде війна – люта, запекла – із клятим ворогом – Росією. Гнітить нашу душу, що ми тут живемо під мирним небом, а вони гинуть на своїй же землі. Мимоволі задумуєшся, яким же треба бути людиноненависником і катом, щоб наймати і відправляти в Україну професійних убивць, які на нашій землі чинять звірства. Вони вбивають невинних людей, діток, вщент знищують їхні будівлі, лікарні. І все це – за наказом звиродлілого тирана Путіна.

День зранку видався похмурим. Іду алеєю, по обидва боки якої – свіжонасипана земля, свіжі вінки, квіти. Легенький вітерець розвіває чорні стрічечки з написами: «Моїй найдорожчій дитині», «Моєму найкращому в світі чоловікові»... А тепер уже всім нам ці воїни стали найдорожчими людьми, бо пішли захищати Україну, всіх нас від тих, кому завжди було мало своєї землі і забракло смертей невинних наших людей.

По обидва боки від мене чути ще запах свіжого лаку, яким покривали тимчасові дерев'яні Хрести. На деяких з них трохи стерлися літери, бо цієї весни достоту дощику. Схоже, сама природа плакала за полеглими героями. На душі стає важко… Та хіба можна не заплакати, коли з хрестів дивляться на нас такі милі, добрі очі воїнів. І я промовляю подумки до них... Ви вже не бачите нас, цього світу, а він такий чудовий, прекрасний. Ви своє найдорожче – життя, віддали з честю і гідністю за всіх нас. То був поклик вашого серця – бути там, де йде війна. Ви собі і всім нам сказали: а хто, як не я. Йду боронити свою неньку-Україну, всіх вас: дітей, батьків, друзів.

Підходжу до кожного Хреста, читаю ім'я героя і молюся за нього, щоб Господь прийняв його душу в Царство своє, бо він загинув за нас в розквіті сил.

Підходжу до могилки, біля якої стоїть молодий хлопець, і запитую: «Скажіть, а тут похоронений ваш товариш?» – «Ні, відповідає хлопець, – це мій брат». Приношу співчуття, витираю сльози і кажу, що дуже-дуже шкода його, як і інших полеглих героїв, яких будемо пам'ятати вічно. З пам'яті людської ніколи не зітреться хоробрість цих людей. Вони добровільно йшли в військкомати і заявляли, що хочуть боронити Вітчизну, щоб вигнати російського окупанта з нашої землі.

Наші герої, що загинули в АТО: В.Мігован (24 роки), В.Файбура (33 р.), В.Гіцул (25 р.), М.Донек (27 р.), І.Крисоватий (23 р.). Їх ховали в один день. І далі: О.Петрищук (28 р.), С.Побережний (33 р.), В.Редькін (38 р.), Р.Шлюсар (32 р.), А.Альошин (37 р.), П.Коноплиов (31 р.), О.Вербицький (48 р.).

З-за хмар вийшло сонечко. Небо світлішає. На кладовищі дедалі більше людей з квітами. Вони моляться, плачуть, співчувають рідним, друзям, які сюди прийшли. На цьому вічному спочинку воїнів всі дають клятву, що їхню справу буде продовжено і буде звільнено Україну від ворога. Ми всі будемо наближати цю мить. Перемога буде за нами. Маємо тверду віру в неї. Україну свою нікому не віддамо!

Слава Україні! Героям слава!

Марія КИСИЛЬОВА

ВІТАЄМО!

Віктору Лютику – 55!

6 квітня 2015 року відсвяткував свій ювілей – 55-річчя від дня народження голова Чернівецької обласної організації КУН Віктор Лютик.

Всі члени організації та Правий сектор щиро вітають його з такою чудовою датою.

Зичимо другові Віктору міцного здоров'я, щастя, успіхів і всього найкращого.

Дякуємо йому за його працю на користь рідної України.

Ми його любимо і цінуємо.

Провід Чернівецької ОО КУН

Головний провід Конгресу Українських Націоналістів сердечно вітає друга Віктора Лютика з ювілеєм і щиро бажає щастя та добра, міцного здоров'я та успіхів у його невтомній праці в ім'я української нації та її Держави.

Степан БРАЦЮНЬ,
Голова Конгресу

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

ДЕРЖАВНА МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ ОСТАННЬОГО ДЕСЯТИЛІТТЯ

Тарас Марусик – учасник Міжнародної конференції «Мовні права та їх оборона», організованої Товариством білоруської мови ім. Франциска Скорини. На пленарному засіданні він виступив із доповіддю «Державна мовна політика в Україні останнього десятиліття», текст якої ми публікуємо.

Тарас МАРУСИК

Після здобуття Україною незалежності мовна політика здійснювалася більше на папері, була декларативною. А, як відомо, відсутність цілеспрямованої мовної політики як важливої частини загальнонаціональної політики – це також політика. Єдиним важливим здобутком тих років стало підтвердження у новій Конституції України 1996 р. статусу державної для української мови і тлумачення цього статусу Конституційним судом України.

Ініціативи, які почали реалізовуватися або були у найближчих планах за часів прем'єрства Віктора Ющенка – як-от: створення мовного сектору в структурі секретаріату Кабінету Міністрів України, затвердження нового правопису й утворення Державного департаменту мовної політики у структурі Держтелерадіо – торпедувалися реваншистами з урядового і президентського кіл. Мовний сектор проіснував менше року, скликана на січень 2001 р. міжнародна правописна комісія за участі видатних мовознавців діаспори була в останній момент скасована розпорядженням Президента Леоніда Кучми, а його указ «Про вдосконалення забезпечення реалізації державної мовної політики», в якому йшлося про утворення Державного департаменту мовної політики, так і не був виконаний.

Останнє десятиліття (2005–2015 рр.) характеризується, з одного боку, спробами втілити в основному паперові декларації у життя, наповнити реальним змістом термін «державна мова», як це випливає з «Коментарів до Конституції України»: «Це і системоутворюючий складник Української держави, і фактор збереження її цілісності, і визначальний чинник та головна ознака ідентичності української нації, і необхідний інструмент для здійснення державного управління, і національна ознака державності в міжнародних правовідносинах».

З іншого боку, частина політикуму докладала величезних зусиль, щоб не допустити до цього.

МОВНА ПОЛІТИКА ЧАСІВ ПРЕЗИДЕНТА ЮЩЕНКА

Великі надії українського суспільства на зміну мовної політики покладалися на новообраного Президента Віктора Ющенка. На жаль, вони виправдалися лише частково. 2005–2010 рр. характеризуються не лише намаганнями втілити положення статті 10 Конституції України про всебічний розвиток і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, але й непослідовністю, суперечливістю і, значною мірою, декларативністю. Особливо помітні хитання і невизначеність у перший рік перебування В.Ющенка на верхівці влади.

Як відомо, після другого туру президентських виборів у 2004 р. В.Ющенку довелося заплатити високу ціну за можливість переголосування цього туру – через відмову від великого обсягу своїх повноважень, починаючи з 2006 р. Втім, майже весь 2005 р. він сповна контролював Кабінет Міністрів України. Попри такі самі чималі повноваження у цей рік, як і в його попередника, перші ініціативи нового Президента, озвучені найближчими підлеглими, викликали подив у багатьох його прихильників.

Новопризначений у кінці лютого 2005 р. секретар Ради національної безпеки та оборони Петро Порошенко зробив свої «знамениті» мовні заяви, які зводилися до зупинення процесу закриття російських шкіл, відновлення груп у вищих навчальних закладах з російською мовою навчання, створення телевізійного каналу і радіостанцій для російськомовних громадян України. Через тиждень після цього, ніби за певним планом, ще один член президентської партії «Наша Україна», Державний секретар України (так тоді називався керівник президентської адміністрації) Олександр Зінченко надіслав Прем'єр-міністрові Юлії Тимошенко проект указу «Про захист прав громадян на використання російської мови та мов інших національностей в Україні», яким передбачалося затвердити перелік населених пунктів, на території яких у роботі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування поряд з державною застосовується російська або мови інших національностей України, а також доручалося Кабінетові Міністрів України й іншим центральним та місцевим органам виконавчої влади внести до професійно-кваліфікаційних характеристик державних службовців положення про обов'язкове володіння, крім державної, російською мовою або мовами інших національностей.

Такими ж незрозумілими були кроки В.Ющенка, спрямовані на інституційне забезпечення державної мовної політики. На час його приходу до влади ці функції виконував окремий Департамент мовної політики у складі Державного комітету телебачення і радіомовлення України, де працювало близько півтора десятка осіб. Відповідно до дивного указу від 26.09.2005 р. «Про вдосконалення державного управління в інформаційній сфері», зміст якого, м'яко кажучи, не зовсім відповідав назві, «головним (провідним) органом у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної мовної політики є Міністерство культури і туризму України». При цьому увесь тягар державної мовної політики в Україні покладалося на новоутворений мовний сектор, який складався аж із трьох осіб.

Ще одним недалекоглядним кроком, який навесні і влітку 2006 р. спровокує «парад мовних суверенітетів», коли деякі районні, міські та обласні ради південного сходу України прийняли рішення про надання російській мові статусу регіональної, було передання до Страсбурга ратифікаційної грамоти ратифікованої у травні 2003 р. Європейської хартії регіональних мов або мов меншин. Якщо Леонід Кучма (через Міністерство закордонних справ) понад півтора року затримував це передання, то В. Ющенко поквапився випустити «джина» Хартії на територію України, зробивши її чинною з 2006 р.

Попри це, влада, в основному виконавча, намагалася вибудовувати проукраїнську лінію, яка повністю відповідала конституційним вимогам. У 2005 р. перший заступник міністра закордонних справ України Антон Бутейко підписав розпорядження, яким зобов'язав українських дипломатів, працівників Міністерства закордонних справ України в усіх установах міністерства використовувати державну мову.

У червні 2005 р. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення запропонувала для підписання «Меморандум між телекомпаніями та Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення про співпрацю, спрямовану на розбудову національного інформаційного простору». Цим документом було передбачено збільшення квоти мовлення українською мовою до 75 відсотків загального обсягу добового мовлення, до якого не зараховується титрування, при цьому частка дубльованих українською мовою іншомовних аудіовізуальних творів не може складати менше 75 відсотків від загального добового мовлення іншомовних аудіовізуальних творів. Подібний документ – «Меморандум про співпрацю та принципи взаємодії між Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення та радіокомпаніями України» – Нацрада підписала у липні 2006 р. з представниками низки радіокомпаній.

У липні 2005 р. президент Національної телекомпанії України Тарас Стецьків запровадив дублювання державною мовою синхронів, які звучать російською мовою, у новинах Першого національного телеканалу.

У січні 2006 р. Верховна Рада України ухвалює закон «Про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення», яким встановлюється 75-відсоткова квота на мовлення українською мовою, а також вимога дублювати програми, створені недержавною мовою.

Тоді ж Кабінет Міністрів України прийняв постанову «Деякі питання розповсюдження і демонстрації фільмів», яка встановила квоти обов'язкового дублювання, озвучення або субтитрування державною мовою фільмів іноземного виробництва. Однак ця постанова була оскаржена Асоціацією сприяння розвитку кінематографу, президент якої Михайло Соколов пізніше стане народним депутатом України від Блоку Юлії Тимошенко. Програвши першу інстанцію, Асоціація звернулася в Апеляційний господарський суд Києва, який 17 жовтня 2006 р. виніс ухвалу на користь згаданої Асоціації.

7 листопада 2006 р. В.Ющенко, як гарант додержання Конституції України, прав і свобод людини та громадянина надіслав листа до Генерального прокурора України Олександра Медведька, в якому звернув його увагу «на необхідність вжити всіх можливих заходів щодо забезпечення захисту прав та інтересів громадян, які хочуть переглядати іншомовну кінопродукцію рідною мовою». Ця ініціатива закінчилася нічим – уряд Віктора Януковича відмовився подавати касаційну скаргу у Вищий адміністративний суд. При цьому тодішній віце-прем'єр-міністр України Дмитро Табачник порекомендував «усім громадським організаціям і всім органам влади в Україні поважати судові рішення».

Боротьба між двома підходами, загально кажучи, проукраїнським і проросійським, до державної мовної політики загострилася після парламентських виборів березня 2006 р., перемогу на яких здобула Партія регіонів, і поступово переходила до гарячої фази. Зусилля проукраїнського крила у виконавчих органах на підтримку української мови наштовхувалися на протидію членів Партії регіонів у парламенті і в окремих місцевих радах.

У Верховній Раді були зареєстровані численні законопроекти представників Партії регіонів, соціалістичної і комуністичної партій, якими тим чи іншим способом, наприклад, через запровадження терміну «офіційна мова», статус російської мови прирівнювався до статусу державної (української). А один депутат від Партії регіонів Вадим Колесніченко вніс на розгляд парламенту 24 законопроекти, спрямовані на фактичне запровадження російської мови, як другої державної, в усіх сферах життя українського суспільства.

На тлі такої законотворчості поширювалася «ракова пухлина» надання російській мові статусу регіональної низкою районних, міських та обласних рад східних і південних областей України. Процес оскаржень згаданих рішень прокуратурами різних рівнів тривав – зі змінним успіхом – увесь час президентства В.Ющенка.

У травні 2006 р. міністр юстиції України Сергій Головатий оприлюднив юридичний висновок Міністерства про те, що рішення місцевих органів самоврядування про надання російській мові статусу регіональної суперечать Конституції та законам України.

Фактично більшу половину 2006 р. В.Ющенко зберігав певний вплив на виконавчу владу – до формування нового уряду 4 серпня 2006 року на чолі з В.Януковичем. Показовим може бути зіставлення мовних підходів прем'єр-міністрів Юрія Єханурова, соратника Ющенка, і В.Януковича. Якщо уряд першого ухвалив постанову «Про затвердження Порядку використання в 2006 р. субвенцій, передбачених у державному бюджеті місцевому бюджету м.Севастополя для розвитку і підтримки української культури, забезпечення функціонування української мови у всіх сферах громадського життя міста», а також зобов'язав при проведенні атестації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування враховувати їхні знання та користування державною мовою під час виконання службових обов'язків, то Кабінет міністрів В. Януковича 30 серпня оприлюднив проект Програми діяльності уряду на 2006-2011 р. р., яка передбачала «послідовне відстоювання свободи у виборі мови спілкування й навчання, визнання російської мови другою державною мовою в Україні».

Незважаючи на такий перебіг подій, В.Ющенко, починаючи з другої половини 2006 р., докладав ще більше зусиль для забезпечення конституційних гарантій українській мові, але обмеженість повноважень нерідко перетворювали його ініціативи на риторику, причому уряди і Януковича, і пізніше Тимошенко, яка вдруге обіймала посаду прем'єра з грудня 2007 р. по березень 2010 р., гальмували більшість із них.

26 липня 2006 р. Кабінет Міністрів України за ініціативи віце-прем'єр-міністра В'ячеслава Кириленка ухвалив постанову, відповідно до якої при проведенні атестації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування необхідно враховувати знання і використання ними державної мови під час виконання службових обов'язків. 31 липня 2006 р. Глава Секретаріату Президента України О. Рибачук підписав розпорядження № 93 «Про використання державної мови в Секретаріаті Президента України».

У серпні 2006 р. В.Ющенко надіслав новому прем'єр-міністру В.Януковичу розроблений Національною комісією зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин» та проект Концепції державної мовної політики, які, фактично, не були підтримані урядом.

І в цьому не було нічого дивного. Ще на початку 2006 р. в інтерв'ю «Україні молодій» прем'єр-міністр Ю.Єхануров зазначив: «Нова редакція Конституції – дуже нетехнологічна. Я не уявляю, як можна буде працювати в умовах, коли Президент і глава уряду представлятимуть не одну команду. Якщо після виборів буде така схема, то нещасна ця Україна... Це буде руїна».

Реагуючи на «парад мовних суверенітетів», у лютому 2007 р. В.Ющенко звернувся з листом до Верховного Суду України з пропозицією розглянути питання щодо узагальнення судової практики з порушених питань, а в березні 2007 р. – до Генеральної прокуратури України з проханням вжити всіх можливих заходів щодо забезпечення апеляційного та касаційного оскарження зазначених судових рішень.

Враховуючи позицію Президента і зважаючи на скасування постанови про обов'язкове дублювання, озвучення або субтитрування державною мовою фільмів іноземного виробництва, Міністерство культури та Конституційний Суд України зробили свій внесок у захист конституційного статусу української мови. У січні 2007 р. Міністерство підписало з дистриб'юторськими компаніями України і демонстраторами фільмів Меморандум, відповідно до якого вони зобов'язані дублювати, озвучувати або субтитрувати українською мовою не менше 50 відсотків фільмокопій іноземного виробництва, а дитячих фільмів – не менше 100 відсотків. Пізніше, в грудні 2007 р., риску під цією ситуацією підвів Конституційний Суд України, який у своєму рішенні записав, що іноземні фільми не підлягають розповсюдженню та

демонструванню в Україні, якщо вони не дубльовані або не озвучені чи не субтитровані державною мовою, а центральний орган виконавчої влади у галузі кінематографії не має права надавати суб'єктам кінематографії право на розповсюдження і демонстрування таких фільмів та видавати відповідне державне посвідчення.

У листопаді 2007 р. В.Ющенко видав два укази про Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика (третій – у жовтні 2008 р.), якими засновано 14 щорічних стипендій Президента України переможцям цього конкурсу. Стипендії почали виплачуватися з 1 січня 2009 р.

Указом «Про деякі заходи щодо розвитку гуманітарної сфери в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі» (листопад 2007 р.) Президент доручив відповідним органам виконавчої влади розширити мережу навчальних закладів усіх типів з українською мовою навчання, збудувати нові загальноосвітні навчальні заклади з українською мовою навчання у містах Ялті, Алушті та Севастополі.

На початку 2008 р. Президент запропонував урядові опрацювати питання щодо створення спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань державної мовної політики (Указ «Про деякі питання розвитку державної мовної політики»), а також встановив доплати вчителям української мови та літератури, які працюють у навчальних закладах з навчанням мовами національних меншин (Указ «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні»).

Крім цих актів, В.Ющенко активно писав листи Прем'єр-міністрові України Ю.Тимошенко і міністрам. Зокрема, в лютому 2008 р. він запропонував заснувати мережу доступних і якісних курсів державної мови, що дало б змогу задовольнити численні запити тим, хто хоче оволодіти українською мовою. В квітні того ж року Президент звернув увагу Генпрокуратури та МВС України на необхідність протидіяти проявам дискримінації та агресії щодо громадян України – представників титульної нації і забезпечити їм право на використання державної мови на Сході держави.

В 2009 р. В.Ющенко звернувся до Ю.Тимошенко і керівників органів виконавчої влади різних рівнів з вимогою дотримання вимог законодавства про мови посадовими і службовими особами органів виконавчої влади під час виконання ними службових обов'язків. Він підкреслив, що володіння ними українською мовою має стати на практиці, а не на папері однією з обов'язкових умов для зайняття відповідних посад. Президент знову нагадав про необхідність прискорити створення спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань державної мовної політики.

30.09.2009 р. Прем'єр-міністр України Ю.Тимошенко підписала постанову «Про внесення змін до Положення про загальноосвітній навчальний заклад», відповідно до якої у робочий час у державних і комунальних школах треба було постійно застосовувати українську мову.

Лебединою піснею» В.Ющенка як Президента України став Указ «Про Концепцію державної мовної політики». Це один із найкращих мовних актів України останнього 20-річчя. Указ було видано 15 лютого 2010 р., але на сайт цей документ було виставлено 22 лютого того ж року, за два дні до закінчення каденції В.Ющенка. І відтоді Концепція більше мертва, аніж жива, хоча і чинна.

Більшість мовних ініціатив В.Ющенка або не були виконані, або наштовхнулися на спротив виконавчої влади.

МОВНА ПОЛІТИКА ЧАСІВ ПРЕЗИДЕНТА ЯНУКОВИЧА (2010–2014)

Період президентства В.Януковича у мовній політиці характерний швидкими і рішучими діями. Вже через два місяці після інавгурації були зроблені перші кроки. Щоб розчистити дорогу для нового законодавства, було зроблено спробу скасувати згадану «Концепцію державної мовної політики». Одіозний міністр освіти і науки Д.Табачник, який зараз чи то живе, чи переховується в Ізраїлі, звернувся одразу до Президента України В.Януковича з таким листом: «Вношу пропозицію про скасування Указу Президента України від 15 лютого 2010 р. №161/2010 «Про Концепцію державної мовної політики» у зв'язку з необхідністю продовження опрацювання проекту Концепції з метою повного врахування вимог Конституції України та міжнародно-правових документів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України».

З того наскоку нічого не вийшло, тож члени панівної тоді Партії регіонів вирішили просто ігнорувати цей документ, ніби він не є частиною українського законодавства.

Забігаючи наперед, зазначу, що це не зупинило міністра освіти, який на початку 2011 р. намагався проштовхнути без громадського обговорення Концепцію мовної освіти в Україні, ідеологічною суттю якої було повернення до радянської норми про вільний вибір мови навчання.

Паралельно зі спробами скасувати або нівелювати «Концепцію державної мовної політики» у бій було введено важку артилерію, парламентську більшість, яку Янукович сформував позапарламентськими методами. Вже у травні 2010 р. представник Президента України у Верховній Раді Юрій Мірошниченко подає Главі Адміністрації Президента Сергієві Льовочкіну, як невідкладний проект так званого «Базового закону України «Про мови в Україні», який, як зазначив Ю.Мірошниченко, «відповідає політичному курсу Президента України та положенням Конституції України».

Коли цей варіант не пройшов, образно кажучи, «через двері», у вересні того ж року була спроба «влізти через вікно». Так з'явився законопроект «Про мови в Україні» Єфремова-Симоненка-Гриневецького. Тоді ж депутат російської Держдуми, директор Інституту країн СНД Костянтин Затулін, на якого Кремль поклав місію остаточного розв'язання українського мовного питання, заявив: «Для того, щоб бути спокійним за російську мову, потрібно тільки усунути недобросовісну конкуренцію, яка продовжує поки процвітати в Україні. Сумлінна конкуренція російській мові не зашкодить». Він сказав також, що, цілком імовірно, з прийняттям закону деякі вважатимуть свій обов'язок перед виборцями і демократією у питанні про мови виконаним. «Що ж, інші повинні будуть продовжити боротьбу». І продовжили, як випливає з наступних подій, тільки тепер «Градами».

Друга законодавча спроба теж виявилася невдалою для проросійських реваншистів. Відтак на світ Божий винесено законопроект «Про засади державної мовної політики» авторства Сергія Ківалова і вже згадуваного В.Колесніченка. Останній, до речі, на початку минулого року виїхав до Криму, де й зараз живе як російський громадянин. Як було зазначено в одному експертному висновку авторства професора Києво-Могилянської академії Володимира Василенка, «цей законопроект є результатом виконання політичного замовлення російської влади і продуктом правового шахрайства. Його мета – витіснення української мови з усіх сфер суспільного життя спочатку на частині території України, а потім – знищення української мови і на решті території України. Це – стратегічна мета».

Незважаючи на численні протести громадськості, пікети й мітинги довкола парламенту та негативні експертні висновки, незважаючи на баталії, які розгорнулися у сесійній залі, у липні 2012 р. цей документ став законом, хоча й був проголосований із грубими порушеннями Регламенту Верховної Ради. Загалом у травні та червні було побито абсолютний місячний рекорд кількості протестних подій за весь період моніторингу Центром дослідження суспільства (ЦДС) – понад 650. А лише за перший тиждень липня ЦДС зафіксував 139 протестних подій.

Ухвалення закону ще більше збурило суспільство. У центрі Києва під стінами Українського дому протестувальники розбили наметове містечко, заблокувавши проведення чергової прес-конференції В.Януковича. Спецпідрозділ міліції «Беркут», який застосував палиці і сльозогінний газ, не зміг розігнати людей. Мовний майдан у Києві протривав кілька місяців.

Після парламентських виборів жовтня 2012 р. протистояння між проукраїнською і проросійською лініями посилилися. Опозиція рішуче заявила про свої наміри скасувати закон «Про засади державної мовної політики», який називали нелегітимним, псевдозаконом, недозаконом, тощо. А вперше обрана до Верховної Ради України партія Всеукраїнського об'єднання «Свобода» майже всю каденцію чинила обструкцію будь-кому, хто пробував з парламентської трибуни виступати по-російськи. Для блокування таких виступів депутати від цієї фракції кричали «українська, українська», паралельно стукаючи руками чи іншими твердими предметами по своїх столиках.

Серед низки законодавчих ініціатив варто виділити законопроект «Про функціонування української мови як державної та порядок застосування інших мов в Україні» авторства представників усіх опозиційних фракцій – Всеукраїнського об'єднання «Батьківщина», партії «УДАР Віталія Кличка» і Всеукраїнського об'єднання «Свобода». Цей найкращий законопроект часів незалежності України так і не дійшов до сесійної зали парламенту.

МОВНА ПОЛІТИКА ЧАСІВ ПРЕЗИДЕНТСТВА ТУРЧИНОВА І ПОРОШЕНКА (2014–2015)

Відразу після втечі Віктора Януковича у Росію і після трагічного завершення Революції Гідності Верховна Рада у складі опозиції і кількох десятків перебіжчиків від більшості ухвалила низку законів, у тому числі поклавши виконання обов'язків Президента України на Голову Верховної Ради Олександра Турчинова. Ці обов'язки він виконував до позачергових президентських виборів кінця травня 2014 р.

Саме в період Турчинова, 23 лютого 2014 р., депутати ухвалили закон «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про засади державної мовної політики». Одначе О.Турчинов не підписав цей закон, внаслідок чого він не набув чинності.

Довкола цього закону розгорілося багато дискусій. Дехто вважав, що його ухвалення спровокувало російську збройну агресію. Особливо на цьому наполягав спочатку Кремль – аж доти, доки не переконався, що гасло про захист прав російськомовних не спрацювало на Донбасі.

На цьому крапку ще не поставлено. Вже за президентства Петра Порошенка 57 народних депутатів України звернулися з поданням до Конституційного Суду України щодо відповідності Конституції України скандального закону Ківалова-Колісніченка «Про засади державної мовної політики». У жовтні 2014 р. Конституційний Суд почав розгляд «мовного» закону, який триває досі.

Перші кроки у мовній сфері в. о. президента України, Голови Верховної Ради О.Турчинова і Прем'єр-міністра Арсенія Яценюка насторожили. В їхній спільній заяві, оприлюдненій у квітні 2014 р., мовиться про «закріплення спеціального статусу для російської мови і захист цієї мови». Вони також запропонували надати російській мові в Україні статусу «офіційної» у тексті нової редакції Конституції України, який було надіслано до Венеціанської комісії. Такими діями О.Турчинов та А.Яценюк фактично продовжили справу В.Януковича.

У нового Президента України П.Порошенка в основному правильна риторика щодо єдиної державної мови, але у проекті змін до Конституції України, які він вніс до Верховної Ради України минулого року, з'явилася та ж термінологія, якої немає в українському законодавстві – про спеціальний статус російської мови.

Це, а також неодноразові вислови про те, що російською мовою Україну люблять не менше, ніж українською, може обернутися не зміцненням статусу державної мови, а його розмиванням. До речі, низка телеканалів, починаючи з президентського 5 каналу, впродовж багатьох місяців виходили (а деякі продовжують це робити) з написом у куті екрану «Єдина країна – Единая страна».

Здається, цих небезпек нова парламентська більшість разом із Президентом не бачать у таких підходах. Відсутність твердої і послідовної мовної політики в Україні не в останню чергу призвела фактично до нинішньої трагедії на Сході, оскільки боротьба Кремля і проросійської політикуму України за «русский мір» означає не стільки боротьбу за російську мову чи права російськомовних, скільки проти української мови та України як незалежного суб'єкта міжнародної політики. Сьогодні українська мова – це кордон між Європою та найгіршим варіантом азійщини.

МОВА – ДУША НАРОДУ

В ОБОРОНІ РІДНОГО СЛОВА

Тарас МАРУСИК

28 березня ц. р. Товариство білоруської мови імені Франциска Скорини (ТБМ) організувало Міжнародну науково-практичну конференцію «Мовні права та їх оборона». До участі у ній були запрошені, зокрема, мовознавці з Інституту філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, доценти Людмила Кравченко («Освітянська громада на захисті рідної мови») і Вікторія Коломийцева («Деякі аспекти сучасної мовної ситуації України»), а також автор цих рядків.

Виступи на пленарному засіданні й у секціях оберталися довкола двох великих тем: «Технології і практики громадянського суспільства з оборони мовних прав» та «Мовна політика й актуальні питання розвитку національних мов». Учасники конференції послуговувалися двома мовами – білоруською та українською. Тож для горезвісної «мови міжнаціонального спілкування» місця не залишилося.

Відкрив конференцію голова ТБМ Олег Трусов – археолог, історик білоруської архітектури – з прецікавою доповіддю про побутування білоруської мови серед владної верстви та роль цієї мови у формуванні національної еліти.

Варто підкреслити, що ТБМ і білорускомовні патріоти перебувають у незрівнянно гіршій ситуації, ніж були ми за всі роки незалежності – та й у радянські часи. Виявляється, досі законодавство Білорусі не перекладено білоруською, немає й офіційного перекладу Конституції – незважаючи на те, що цей самий документ проголосив державними дві мови: білоруську та російську.

Покликаючись на конституційні положення, окремі правозахисники домагаються у судах судочинства по-білоруськи, але переважна більшість суддів, які визнали, що можуть вести справи білоруською мовою, не беруть на себе відповідальність за тлумачення термінів, які існують лише в офіційно затвердженому законодавстві російською мовою. А перекладені ТБМ та узгоджені з ДАІ Білорусі Правила дорожнього руху гальмують в Адміністрації Лукашенка.

Цікаво, що попри таку ситуацію білоруси спромоглися, на відміну від нас, на два варіанти Вікіпедії, які відрізняються правописами. Як і в Україні, офіційний правопис, після «зґвалтування» у 1933 році, відкинув питомі ознаки білоруської мови заради її зближення з російською. Це так званий академічний правопис білоруської мови. Його ще називають надзвичайно прозоро й історично точно «наркомівкою». А класичний правопис білоруської мови має назву «тарашкевиця» – за прізвищем убитого в 1938 році працівниками НКВС СРСР мовознавця, автора правопису Бронислава Тарашкевича.

ТБМ видає дві газети: «Наша слова» і «Новы Час». Останній є загальнополітичним тижневиком і виходить на 16 та 32 сторінках.

Та «щопта» білорускомовних патріотів надзвичайно стійка. Вони щоденно у Мінську послуговуються білоруською мовою. За той короткий час якоїсь агресії чи голосних або німих запитань не спостерігав. Як і, до речі, щодо нашої української. Ми й документи при перетині кордону також заповнили по-українськи, і білоруські митники з прикордонниками сприйняли це спокійно та закономірно. Мабуть, у цьому проявляється білоруський характер. В одному з документальних фільмів, які нам показали, одна білоруска чистосердечно зізналася – як тільки зверху скажуть переходити на білоруську, ми перейдемо.

ЕНЕРГОБЕЗПЕКА

ЯК ОБ’ЄДНАТИ ЕНЕРГОСИСТЕМУ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКОЮ?

Наталка ПРУДКА

Чи варто змагатися за повноцінний доступ до лібералізованого енергоринку європейських країн, де за поставлену продукцію завжди платять вчасно та ще й твердою валютою? Що необхідно зробити для того, щоб єдина енергосистема України інтегрувалася в загальноєвропейську, не нашкодивши роботі цієї високотехнологічної галузі?

Відповіді на поставлені запитання відомі давно. Питання в тому, чому й досі практично нічого не зроблено для того, щоб наша держава отримувала додаткові валютні доходи? Сьогодні влада в черговий раз намагається реанімувати процес інтеграції об’єднаної енергосистеми України з енергосистемами європейських країн ENTSO-E (колишня назва UCTE), розпочатий ще 20 років тому.

До кінця 2015-го року в Україні буде завершено дослідницьку фазу проекту, який має визначити можливості синхронізації роботи об’єднаної енергосистеми України з енергосистемами європейських країн. Про це на конференції «Інтеграція енергосистеми України та Європи – виклики та шляхи подолання», організованій громадською спілкою «Всеукраїнська Енергетична Асамблея», повідомив начальник служби євроінтеграції НЕК «Укренерго» В’ячеслав Салимон.

«Проект здійснюється спільно з системними операторами європейських країн на чолі з румунською компанією «Трансселектрика». За підсумками планується отримати перелік заходів, реалізація яких дозволить синхронізувати наші енергосистеми», – повідомив В’ячеслав Салимон.

До початку 2016 року компанія «Укренерго» обіцяє розробити Каталог заходів, реалізація яких створить передумови для початку інтеграційних процесів. Існують спеціальні методики, що визначають технічну політику кожного напрямку експлуатації енергосистеми.

Поштовхом для відновлення інтеграційних процесів став наказ Міненерговугілля (червень 2014 року) про наміри протягом двох років створити умови для інтеграції енергосистеми України з європейською. "Визначити термін створення умов для синхронної роботи з енергосистемами країн ЄС та інтеграції ринків у четвертому кварталі 2016 року", – сказано у документі.

Міністерство зобов'язало компанію "Укренерго" розробити план заходів для підготовки нашої об'єднаної енергосистеми для роботи в паралелі з енергосистемою ЄС. Координатором призначено колишнього заступника міністра Вадима Уліду, але восени 2014-го його звільнили, і, схоже, ця тема знову загальмувала.

Спільна діяльність з європейськими операторами вимагає від українських партнерів добре опанувати такі напрямки, як регулювання частоти, потужності, напруги в єдиній енергосистемі, забезпечення критеріїв надійності, оперативно-технологічне керування енергосистемою, інформаційна взаємодія з суміжними енергосистемами країн Європи. Але це вже суто технічні проблеми, вирішити які можуть лише вузькі фахівці.

Зважаючи на величезні обсяги робіт з метою технічного переоснащення всіх енергетичних об’єктів – теплових та атомних електростанцій, ліній електропередач, підстанцій, потреба в коштах вимірюється десятками мільярдів доларів!

З метою реабілітації вкрай зношених енергетичних об’єктів протягом останніх 20-ти років ухвалено безліч урядових та міністерських програм, енергетичних стратегій, але й досі майже нічого не зроблено з того, що планували протягом усіх років незалежності. Хоча можна було повністю переобладнати станції сучасними технологіями спалювання вугілля, адже тарифи на електроенергію за цей час виросли в десятки разів. Але детальніше про це пізніше.

ЧОМУ ВИГІДНО ІНТЕГРУВАТИСЯ З ЄВРОПОЮ?

Європейські країни давно відкрили свій енергоринок, а ЄС подарував нашій державі не один мільйон євро, намагаючись допомогти Україні отримати вільний доступ до енергоринку європейських країн. Досвід є, тепер «енергетичні волонтери», серед яких – колишні керівники галузі та визнані експерти, вирішили допомогти владі інтегрувати нашу енергосистему з європейською.

Зробити це буде не просто, і не лише тому, що потрібні величезні кошти на відновлення нашої енергетики. Потрібен ще й час, адже модернізація лише одного енергоблоку триває декілька років.

Об’єднання енергосистеми України з загальноєвропейською ENTSO-E відкриває нові можливості для нарощування експортного потенціалу. «Україна може стати базовою країною для виробництва та транспортування в європейські країни одного з найбільш високотехнологічних товарів – електроенергії», – вважає колишній міністр енергетики Іван Плачков.

Національна комісія регулювання електроенергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) також активно включилася в роботу. Член НКРЕКП Володимир Євдокимов переконаний, що «інтеграція систем стане технологічним фундаментом для створення спільного енергетичного ринку. Це стимулюватиме нас до гармонізації внутрішніх правил енергоринку. Сподіваюся, що підняття тарифів на електроенергію стимулюватиме залучення інвесторів в енергетику».

Варто згадати історію питання, адже схоже, що нова влада таки доведе розпочату справу до логічного завершення. Експансія електроенергії до країн західної Європи планувалася ще за часів Союзу. Саме тому в західному регіоні України будували атомні електростанції (АЕС) та потужні високовольтні лінії електропередач з огляду на те, що Захід нарощуватиме обсяги споживання електроенергії, розрахунки за яку здійснюватимуть вчасно та в твердій валюті (18 центів за кВт/год., в Болгарії ціна в декілька разів нижча).

І хоча вже втрачено занадто багато часу, з огляду на нинішню політичну кон’юнктуру, «енергетичні волонтери» сподіваються взятиреванш. Координуючим центром інтеграційних процесів стала НЕК «Укренерго» – компанія, яка виконує роль головного диспетчера загальнонаціональної енергосистеми України, тобто, є її мозковим центром, а ще до її складу входять всі міждержавні високовольтні лінії електропередач (ЛЕП).

УКРАЇНА РЕАНІМУЄ ВТРАЧЕНИЙ ШАНС

Відразу після проголошення незалежності Україна заявила про зацікавленість об’єднання з європейською енергосистемою UCTE (пізніше перейменовану в ENTSO-E), що об’єднувала операторів 23-х країн. На той час потужності UCTE більш ніж вдвічі перевищували енергосистему країн СНД. Звісно, що обсяги енергетичного ринку Європи манили Україну великими експортними можливостями.

Приваблювали також і більш високі вимоги до якості та надійності роботи європейської енергосистеми, які планували запровадити в Україні. Європейське співтовариство надало реальний шанс для приєднання до UCTE, не зважаючи на такі ж амбіційні устремління Кремля, експортний потенціал якого значно вищий порівняно з українським.

В 2003 році голова Електроенергетичної Ради СНД Анатолій Чубайс звернувся в адміністрацію UCTE із заявою про приєднання вцю структуру. Після тривалого діалогу, в 2005 році сторони реалізували угоду про здійснення спільних досліджень з метою розробки техніко-економічного обґрунтування можливості синхронного об’єднання енергосистем СНД з європейською UCTE.

До цього проекту приєдналася і Україна, але виявилося, що це стало черговим обманом. Росія планувала експорт в Європу не лише своєї електроенергії, а й виробленої в азійських країнах. Російські ТЕС були в значно вигіднішому становищі, адже там не було проблем з газом та дешевим вугіллям, що використовували для виробництва електроенергії. Європа цінувала потужний східний ресурс, тому й підтримала російську ініціативу.

Чому ж і досі наша енергосистема не інтегрувалася з європейською? Тепер зрозуміло, що п’ята колона у наших владних кабінетах зробила усе необхідне для блокування європейських устремлінь.

Водночас, на відміну від України, російські енергетики не гаяли часу – вони в темпі модернізували всі свої енергоблоки ТЕС у відповідності до європейських вимог. Але війна проти України кардинально змінила політику Заходу щодо перспектив росіянна енергоринку Європи. Тепер Україна зобов’язана відвоювати втрачені позиції, і для цього давно створені необхідні передумови.

З України на Захід пролягають потужні артерії електропередач міждержавного значення. Вони з’єднують нашу країну з енергосистемами Росії, Молдови, Білорусі, Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії. Існуючих потужностей достатньо, щоб реалізувати комерційні інтереси України, адже потреби Заходу в електроенергії постійно зростають.

Відразу після помаранчевої революції – в травні 2005 року країни СНД, включно з Україною та Молдовою, почали реалізацію проекту щодо об’єднання з UCTE. Європейська Комісія підтримала цей проект. Для координації робіт був створений Технічний комітет UCTE-Україна, до якого увійшли НЕК «Укренерго», а також оператори прикордонних країн – Румунії, Молдови та інших.

Комітет UCTE-Україна протягом двох–трьох років мав би надати детальний технічний аналіз української енергосистеми, збудованої за радянськими стандартами, що різко відрізнялися від західних. За підсумками цієї роботи планували розробити Каталог вимог (про створення такого ж Каталогу згадувалося на початку статті), а також розрахувати вартість їх запровадження. Ще тоді експерти прогнозували, що знадобляться десятки мільярдів доларів, які потрібно інвестувати у реабілітацію української енергетики.

Схоже, що з приходом до влади уряду Януковича (2006 р.) роботу комітету UCTE-Україна було припинено. Тепер же «Укренерго» практично реанімує розпочаті напрацювання.

В разі, якщо енергосистема України об’єднається з європейською, електричні зв’язки з Росією будуть роз’єднані. Але перш ніж іти в Європу, доведеться запровадити сучасні системи регулювання частоти та потужності в нашій загальнодержавній енергосистемі.

А ще – адаптувати правила роботи на нашому оптовому ринку електроенергії до західних вимог. Відповідні зміни в законодавстві ще 2 роки тому вступили в дію, але й досі нічого не зроблено для того, щоб виробники і споживачі електроенергії змогли перейти на прямі контракти. Проте, реформування енергоринку – це тема іншої статті.

ЄВРОПА ЧИ РОСІЯ?

З 2001-го року наша енергосистема працює в паралельному режимі з країнами СНД і Балтії. Робота в єдиній синхронній зоні дозволяє утримувати частоту в енергосистемах пострадянських країн за рахунок широкого поясу європейсько-азійського простору на допустимому рівні (50 Гц плюс-мінус 0,02 Герца).

Цього вдається досягти за рахунок перетоку потужності із однієї країни в іншу, що дозволяє компенсувати денний дефіцит енергії в окремо взятій країні, або ж позбавитися від її надлишків вночі. Але показник добового сальдо перетоку має дорівнювати нулю, тобто, скільки взяв у сусіда вдень, рівно стільки ж віддай вночі – коли попит на електроенергію різко падає.

Саме можливість таких перетоків і визначає доцільність об’єднання енергосистем, розташованих у різних часових поясах. Синхронна робота енергосистем різних країн – це нормальна практика. В часи колишнього Союзу єдина енергосистема «Мир» інтегрувала енергетичні об’єкти від Байкалу до Берліна. Європа не проти відновити цю практику.

Розуміючи свою безперспективність на енергоринку СНД, Україна ще в середині 90-их заявила про намір інтегрувати свою систему в UCTE. Через Україну на Захід пролягли високовольтні ЛЕП, потужність яких – 6000 МВт – це втричі більше, ніж потужність ліній електропередач з України до Росії.

В 1990 році річний експорт електроенергії через Україну досяг 29 млрд кВт.год, і обсяги планували нарощувати. Але після розвалу Союзу експорт впав відразу в 10 разів. Країни Східної Європи взяли курс на інтеграцію з Європейським Союзом, їхні енергосистеми були роз’єднані з системою «Мир», а енергосистема України, яка раніше працювала в паралелі зі Східною Європою, опинилася в повній ізоляції.

Майже половина енергоблоків наших ТЕС (всього їх біля 100 од.) вимушено простоюють і досі, деякі з них вже не підлягають відновленню. Намагаючись відвоювати свої позиції на зовнішніх ринках, в 1995 році уряд заявив про інтеграцію з європейською енергосистемою. Тоді ж уряд ухвалив рішення про інтеграцію окремої південно-західної частини української енергосистеми – «острова Бурштинської ТЕС».

В 2002-му році «Бурштинський енергоострів» відділили від загальнодержавної енергосистеми України, а потім синхронізували його роботу з енергосистемою UCTE. Через певний час планувалося інтегрувати з UCTE всю енергосистему України. Але цього так і не сталося, тобто, експеримент затягнувся на невизначений термін.

Після створення "острова", що входив до складу компанії "Західенерго", почалася боротьба за цю компанію. Прем'єром тоді був Віктор Янукович, тому не дивно, що Ахметов отримав повний контроль над "Західенерго" і "Бурштинським островом" і став монопольним експортером електроенергії на європейський ринок. Річний обсяг 2013-го року сягнув $600 млн (10 млрд кВт/год), але з початком війни почалося різке падіння.

Тепер, схоже, експортну ініціативу у ДТЕК перехопить НАЕК «Енергоатом». З метою налагодження експорту компанія вже відкрила представництво у Брюсселі. Компанія нарощує виробництво, зокрема, взимку обсяги виробництва АЕС сягали 58 відсотків від усього обсягу виробленої електроенергії, а тариф від АЕС втричі нижчий, ніж у ТЕС. Звісно, в такого виробника споживач захоче купуватиме товар.

Крім того, потужності Рівненської та Хмельницької АЕС вимушено простоюють з причини дефіциту пропускної здатності високовольтних мереж з заходу в центр України. З переходом на прямі контракти зі споживачами, можливості атомників щодо експорту різко виросли.

ТЕС НЕ ГОТОВІ ПРАЦЮВАТИ В ПАРАЛЕЛІ З ЄВРОПОЮ

Чи не найбільшою перешкодою на інтеграційному шляху до ENTSO-Eє вкрай незадовільний стан енергоблоків вугільних ТЕС – таких в Україні близько сотні, і практично всі вони відпрацювали проектний ресурс, адже були збудовані ще в 60-70-ті

роки минулого сторіччя. На жаль, теплові електростанції (ТЕС) продовжують працювати вкрай не ефективно, з надзвичайно низьким коефіцієнтом корисної дії, в котлах згорає занадто багато вугілля. Станції виробляють невиправдано дорогу електроенергію, до того ж, станції залишаються найпотужнішими забруднювачами навколишнього середовища – викиди шкідливих речовин в атмосферу в 50 разів перевищують допустимі норми, що неприйнятно для європейських країн.

Завідувач лабораторією екологічних проблем енергетики Інституту вугільних енерготехнологій НАНУ Ігор Вольчин вважає за необхідне демонтувати всі старі котли ТЕС – з метою їх заміни на більш сучасні західні технології. Саме на такому сценарії наполягали колишні керівники енергетики ще в середині 90-их.

На наших ТЕС витрати палива на виробництво електроенергії в 5-7 разів вищі, ніж у високо розвинутих країнах. Тому давно потрібно було переобладнати ТЕС за європейськими стандартами. З метою залучення інвесторів, влада дозволила приватизувати теплову генерацію. Проте більшістю активів заволоділа компанія ДТЕК, що належить Ринату Ахметову, але користі від того – мало. Зате тарифи постійно повзуть в гору та в гору, а забруднення навколишнього середовища не скорочується.

За Директивою ЄС 2010/75/EU для котлів на твердому паливі, тобто, вугіллі, обмежено граничний вміст пилу, тобто, викидів твердих частинок в атмосфери, в залежності від потужності енергоблоку – від 10 до 20 мг/куб м, тоді як в Україні цей показник сягає 2500–3200 мг/куб м!Цю отруйну гидоту вдихає наш народ!

Існуючий рівень вмісту забруднюючих речовин у димових газах теплоелектростанцій також вражає: діоксиду сірки – до 7000 мг/куб м, оксиду азоту – до 1800, що в 30–40 разів перевищує обмеження,встановлені Директивою ЄС. В країнах ЄС заборонено інтегруватися з такими виробниками!

Відразу після проголошення незалежності, влада неодноразово ухвалювала програми реабілітації вугільних енергоблоків на всіх теплових електростанціях, але за роки незалежності лише на двох енергоблоках були встановлені котли, що відповідають сучасним вимогам.

Комплексна програма реконструкції вугільних електростанцій передбачала запровадження вугільних паротурбінних енергоблоків, оснащених системами скорочення викидів оксидів азоту та сірки, а також інших шкідливих газів.

З огляду на те, що в Україні багато ресурсів низькосортного вугілля, влада також планувала запроваджувати технології котлів з циркулюючим кип'ячим шаром (ЦКС). Цією технологією німецького виробника Lurgi-LentjesAG десять років тому оснастили лише один енергоблок на Старобешівській ТЕС в Донецькій області.

Всього було реалізовано лише два проекти за участі іноземних виробників сучасних технологій. Другою стала Зміївська ТЕС в Харківській області – там на 8-му енергоблоці збудовано новий котел за технологією німецької Siemens – спільно з Турбоатомом.

Ці два пілотні проекти влада обіцяла зробити зразком для масштабної модернізації всієї теплової енергетики, але цього не сталося. Настав час запитати: чому так цинічно ігнорувалися програми, розроблені спеціалізованими інститутами та затверджені урядом? І хто відповість за нехтування інтересами держави на користь олігархічних угруповань?

Куди поділися кошти, надані приватній тепловій енергетиці державним регулятором (НКРЕ) у вигляді високих тарифів, які й надалі зростають, а якість роботи енергосистеми лише погіршується? Тепер весь тягар перекладено на плечі зубожілих українців, а таких в державі понад 95 відсотків.

Давно відомо, що приватні власники ТЕС роблять косметичні ремонти енергоблоків, для цих робіт їм виділяють кошти в тарифах на електроенергію. Але з кожним роком прибутковість ТЕС падає, а собівартість виробництва електроенергії постійно зростає. До того ж, з причини дефіциту потужностей гідроелектростанцій, ТЕС виконують не властиву для них функцію регулювання потужності в години пікових навантажень протягом доби.

Закінчення на 12-й стор.

НЕЗАБУТНЄ

ВОЛИНЬ. СПОГАД ВІЙНИ

Серед усіх учасників війни виділялися особливо жорстокі карателі. Розпалена уява деяких істориків готова ототожнювати їх з національною психологією українців, поляків, німців чи росіян. В цьому нема правди. Це споконвічний метод нагнітання ненависті до ворога в час війни. На жаль, є такі, що продовжують це й нині.

Територія України стала головним плацдармом війни. Якщо міряти кількістю жертв, то війна проти України почалася на початку 1930-х років – депортації до Сибіру, Голодомор, великий терор. І це забрало не менше 10 мільйонів українців. І то були переважно верхні верстви суспільства.

Конфлікти і пацифікації в Польській державі 1920–30-х років були порівняно маргінальним явищем, про яке я в дитинстві чув мало. Вчився в селах Сільце і Дружкопіль Горохівського повіту в польській школі і не переживав.

Чули про арешти українських студентів, про побої під Берестечком на Пляшовій, де щорічно українська молодь на десяту п'ятницю їздила на козацьку могилу, а польська поліція її жорстоко розганяла.

Але про Луцьку тюрму вперше заговорили після радянського «визволення»: совєти одразу наповнили її місцевою людністю.

Очевидно, були люди, які зі знанням справи говорили про жорстокий окупаційний режим польської влади, яка уміла демонструвати свою зверхність і не вміла зберегти ті іскри приязні, що виникли під час спільних операцій Петлюри і Пілсудського у 1920 році.

А проте, жадної неприязні до поляків з дитинства не виніс і, пригадую, дуже співчував тим біженцям із Лодзі, які поселилися в нашій хаті на початку вересня 1939-го.

Про справжній страх перед владою, про підступність влади, яка під прикриттям фальшивої демократії наступала на елементарні права людини, про державний терор ми вперше дізналися після «золотого вересня» 1939 року.

Спершу той звір ходив тихо, м'якго стелив, усе винюхував і тільки зрідка нападав ночами. І люди раптом відчули, що з ними і з їхнім майном будуть робити усе, що захочуть.

Безбожний злидень не знає закону і не любить закону – ні Божого, ні людського.

Німців чекали, про німців говорили, як про порятунок із Заходу. Навіть совєтські газети непогано писали про німців як про союзників. До нового кордону на річці Буг було 30 кілометрів, і туди деякі молоді люди втікали. Не чути було, щоб втікали на совєтський бік.

І ось уже 22 червня 1941 року надвечір німці вступили в наше село. Я вибіг на дорогу подивитися – і побачив чорні дула автоматів та замкнені холодні обличчя. Потім проходили і проходили військові частини. Мама по доброті своїй часто давала солдатам молоко. Але це не мало того характеру, якого надавала сталінська пропаганда потім. Молоко давали хлопцям, чиїмось дітям, а не визволителям.

Сталін – визволитель, Гітлер – визволитель: їм дали б радше смоли. Схожість схоплювали навіть діти.

Окупацію, чужу і ворожу, ми відчули восени 1941-го. Порядні господарі не дозволяли своїм синам йти в німецьку поліцію. Коли зганяли в гетто жидівське населення, то від цього гостро повіяв крижаний подих окупації. А коли в 1942 році доносилися кулеметні постріли, люди з жахом говорили: "Вони розстрілюють жидів. Сьогодні їх, а завтра будуть нас".

Запекла війна з окупантами розгорнулася на моїх очах в 1943-му. Засідку на німців зробили у Сільці 1 травня. Каральна експедиція спалила село в червні. В цьому ж році дощенту спалено сусідні села Скабарівщину, Охлопів, Княже…

В каральних акціях також брали участь польські шуцмани. Як поляки могли бути на боці німців – то в голову не вкладалося… Польська держава багато зробила для ворогування поляків з українцями, але нічого не зробила для солідарності двох християнських народів, загрожених безбожними режимами зі Сходу та Заходу.

Фактично, поляки на Волині були жертвами егоїстичної політики своїх короткозорих вождів. Посол польського сойму Степан Скрипник, полонофіл, майбутній патріарх Мстислав, згадує про сотні знищених поляками православних церков…

Нічого дивного, що польське населення Волині не солідаризувалося з українським антинацистським опором. Воно живилося пустими чутками з Лондонського еміграційного центру про відновлення Польщі на Волині та Галичині. А тим часом нейтральним у цій холодній війні не було місця.

Чи були на Волині настрої антипольські? В уявленні підлітка, який усім цікавився, були настрої антинімецькі та антисовєтські. Поляки ж плуталися під чужими колесами і контактували то з німцями, то з совєтськими партизанами.

В народі ж, повторюю, не було ані приязні, ані ненависті до поляків. Взагалі національна свідомість українських селян на Волині була незрівнянно нижчою за національну свідомість поляків.

Коли у 1943 році стало відомо про знищення польського села Загаї, мої односельці не могли повірити, що то справа рук УПА. Потім надійшли вісті, що то один з актів відплати полякам за знищення українських сіл. Але в актах відплати є щось більшовицьке, несумісне з мораллю і здоровим глуздом. А тим часом авторитет УПА в очах людей був високим, і його, звичайно, боялися втратити.

Може, то німецькі провокатори? А, може, совєтські провокатори? Адже то їхні методи розпалювання ворожнечі, що відомо було навіть підліткам.

Вже тоді було видно, що совєтська партизанка вдає, що воює з німцями, а насправді вона більше цікавиться інфільтрацією своїх агентів про український повстанський рух.

"Легендарний" Кузнєцов і не приховував своєї провокації, коли вбивством одного німецького офіцера спровокував розстріл німцями більше півсотні заручників – українських інтелігентів. Про це прямо написано в біографії Кузнєцова, згодом розстріляного бандерівцями.

Мета совєтських партизанів – проникати в керівництво УПА і вести війну з середини. То хіба не очевидно, що та політика "відплати" була з їхньою участю, як і створення підставних загонів УПА. Цілком очевидно, що польсько-український конфлікт розробляли і німецькі спецслужби.

Сьогодні жодних документів про початок його нема. Відомо тільки, що польський еміграційний центр в Лондоні був підбадьорений обіцянками Кремля і активізував дії на територіях, контрольованих УПА. Відомо також, що УПА відповідно організувала антипольські операції.

Важко уявити собі, який сенс був в УПА, маючи перед собою смертельних і сильних ворогів – Гестапо і НКВД, воювати ще й з польським населенням. Але зрозуміло, що за напад на оселю батьків сини мстять жорстоко і сліпо.

Треба тільки ясно усвідомити, що то були не державні акції, бо ж усі міста були в руках німців, які повсюдно організовували каральні операції. Сили УПА були не настільки великими, щоб контролювати територію. Але, хоч не хоч, мусіли обороняти.

Нерозумно говорити про геноцид проти поляків. Цей термін треба вживати коректно: геноцид планує і організовує держава з її засобами забезпечення раптовості і секретності. В даному ж разі були швидше залякувальні демонстративні акції, в яких могли й звучати голоси типу "ми вас усіх викорінемо".

Але вже в іншому, галицькому регіоні, контрольованому УПА, таких голосів не було, бо не було "відплатних акцій". Зате скрізь були і погрози, і каральні акції проти чужих і проти "своїх", що співпрацювали з німцями. Таких безпощадно знищували з жорстокістю воєнного часу. При цьому потерпіло багато невинних.

На кожному полі війни панує тиша: нехай Бог судить, бо тільки він знає винних і невинних, часом у спільних могилах.

Звичайно ж, ми згадуємо. Ми повинні пам'ятати для того, щоб заповісти мудрий християнський урок нащадкам: блаженні миротворці.

Суд безбожних завжди простий: хто був не з нами, той завжди винен. Совєтські суди не цікавилися людиною – вони цікавилися, на чийому боці воював. А от уже поляки в післявоєнний час не мстили своїм громадянам за те, що співпрацювали під окупацією, бо то нелегко кваліфікувати…

Християнський підхід учить судити про людину по тому, якою вона стала після покаяння і постане перед вічним судом.

Ми не знаємо про розбійника, який був розіп'ятий поруч з Христом, ми тільки знаємо, що він потягнувся до праведника і відчув у ньому Бога, і попросив: пом'яни мене, Господи, коли прийдеш у царство Твоє.

Чи після цього ми будемо розкопувати його розбійницьке минуле?

То ж навчімось у розбійника благоразумного – і прощатися зі своїм минулим, і прощати, і просити прощення у колишніх противників.

На позовах з минулим ніхто не виграє.

Село Варварівка

Поле бою не родило тридцять літ
Поле бою ще боліло тридцять літ
І мовчало перед небом як граніт
І носило слід запеклий мертвий слід

Скільки доль о скільки цвіту тут було
Тут сплелося в чорнім вихрі – потягло
Догоряє-вигасає в білі дні
А ночами ще вертається ввi сні

І землі тут ні забути ні сховать
Ніби свідок і учасник ніби гать
Все німіє і не сміє тут рости
Тільки терня і похилені хрести

Але люди сіють знов і хочуть жнив
Призабули повернулися до нив
Бо людина на землі іде на все
І людина на землі усе знесе

Сибір. 2.VI.81

Євген СВЕРСТЮК

«Наша віра», ч. 3, 2013 р.

ДЛЯ СІМЕЙНОГО ЧИТАННЯ

Борис Грінченко – визначний – письменник, педагог, історик, етнограф, мовознавець, великий працелюб і просвітянин – сьогодні знаний в Україні чи не найбільше як творець славетного тлумачного Словаря української мови, що після десятиліть заборон був виданий у відродженій Україні.

Борис Дмитрович Грінченко народився 9 грудня 1863 року на хуторі Вільховий Яр поблизу села Руські Тишки, на Харківщині, в родині збіднілих дворян. З 1881 р. почалася його освітньо-педагогічна діяльність, яка тривала до 1893 р. У цей час свої твори він підписував або власним прізвищем, або псевдонімом (П. Вартовий, Василь Чайченко, Б. Вільхівський, Іван Перекотиполе).

Перу Б. Грінченка належить, зокрема, кілька збірників віршів, близько 50 оповідей, кілька повістей і п'єс, ряд етнографічних, історичних, мовознавчих, публіцистичних статтей, переклади російської і зарубіжної класики, педагогічні дослідження.

Грінченко був одним з перших письменників, який писав про дітей і для дітей. Це – «Книга казок віршем», «Українські народні казки, вибрані для дітей», «Розум та почування у живої тварі» та ін.

ВЕЛИКИЙ БОЖИЙ СВІТ

З книги «Розум та почування у живої тварі»

Борис ГРІНЧЕНКО

Стрілець і крачки

Над морем ведуться такі птахи – крачки, – схожі до чайки. Стрілець підстрелив крачку, перебив їй крило, і вона впала в море. Стрілець хотів її дістати, але в цю мить поналітали інші крачки, дві з їх ухопили носами поранену за крила й полетіли, а за ними ще дві крачки. Як дві перші втомилися, то спустили поранену на воду; тоді її підхопили ті дві крачки, що летіли ззаду, і понесли. Так дві пари крачок по черзі несли поранену, поки аж принесли на великий камінь, що стирчав з води далеченько від стрільця. Стрілець підійшов до тієї каменюки, щоб узяти підстреленого птаха. Але тоді знову налетіли крачки й дві з їх ухопили поранену й понесли далі. Тоді стрільцеві зробилось соромно і він кинув крачок робити своє милосердне діло.

Птахи танцюють і розмовляють

Виявилося, що птахи так само бавляться, як і ми, танцями та розмовами. Деякі породи птахів навіть дуже люблять танці, танцюють завжди мудро і з запалом. Багато вчених людей бачило це, а з-поміж них славний англійський природознавець Дарвін.

Танцюють, наприклад, дуже добре чаплі, а шуліка мудро колом туди й сюди кружить. Є дрібні австралійські пташки, що роблять собі з гілочок та з листя затишні куточки, щоб там розмовляти. Це вони роблять осібно від гнізд, а гнізда по деревах мостять. Ці осібні хатки вони роблять там, де ніхто й ніщо не буває, й закрашають їх мохом та травами і навіть чепурними черепашками.

Деякі птахи до танців ще й музику мають. Так звані райські птахи в Новій Гвінеї дзьобом та крилами дерчать якось до танців у лад. Найцікавіші танці у деркачів – сей птах у нас ведеться. Часами деркачі збираються чередою і роблять справжній бал. Повитягавши шиї, вони сходяться, розходяться, крутяться, потім одразу стають, мов закам'янівши, а тоді знов кидаються танцювати. До того вони у лад до танців з усієї сили вигукують і так щиро роблять те все, що зовсім знемагають: зі свого балу вони розходяться хитаючись, заточуючись, за малим не падаючи.

Зичливий слон

Звісно, нічого й казати, що слони один одному пособляють, один одного обороняють. Але вони такі розумні і такі милосердні, що їм жалко й інших звірів і людей. Один чоловік їхав верхи конем вузькою лісовою стежкою. Одразу почав кінь харапудитись, бо спереду чулись якісь хрипкі, трохи сердиті звуки. В цьому місці був поворот. Як чоловік повернув, то побачив, що на стежці стояв слон і держав на своїх іклах велику важку деревину. Ікла у слона стремлять з рота довгі та міцні. Деревина, що лежала на їх, була довга і загородила всю дорогу. Ще не побачивши людей, а чуючи, що хтось їде, слон почав нахиляти голову на бік, щоб деревина не загороджувала стежки й можна було проїхати. Але деревина була дуже довга, й цього не можна було зробити, тому слон ото й сердився, а кінь злякався його голосу. Як слон побачив, що кінь став, він підняв голову, подивився трохи на людей, потім кинув деревину й зійшов зі стежки ще далі та ще й голос подав, тільки вже не сердитий, як перше, а ласкавий, щоб насмілити коня. Але кінь все ще боявся і не йшов. Слон ще далі відійшов і знов голос подав, але вже тепер у його голосі нетерплячку чути було. Тоді кінь пішов. Як він пройшов, слон знов вийшов на стежку, підняв іклами деревину і пішов куди треба.

Боб – рятувальник

У Англії, в місті Лондоні, одна собака врятувала дванадцятеро дітей, її звали Бобом. Одного разу з нею трапився такий випадок. Горів будинок, а перед будинком мати голосила, що там, у полум'ї, зосталася її маленька дочка. Вогонь так обняв хату, що людям уже не можна було доступитися туди. Але Боб побіг і хвилин через п'ять виніс із полум'я за сорочку дівчинку. Мати кинулася до дочки й заплакала з радощів. Люди хотіли подивитися, чи не попікся Боб, але він знову побіг у полум'я. Незабаром він вернувся й виніс щось іще у зубах. Як роздивилися, то всі зареготали: Боб ніс у зубах велику ляльку – він думав, що це теж дівчинка. Здається, цей же таки Боб врятував з полум'я поросят, бо йому, певне, жалко було, що вони живі та загинуть. Поросята пищали, вищали, тікали від нього, але він їх не покинув, усіх поодинці повиносив.

Справжній Діямант

Між Швейцарією та Італією є гори, що звуться Альпи. Вони такі високі, що сніг на їх ніколи не тане. Ідучи з Швейцарії в Італію, треба переходити через ці гори. Дорога йде горою Сен-Бернао. На цій горі є монастир. Найголовніше діло в ченців з того монастиря – шукати замерзлих. Там узимку бувають такі завірюхи, що на п'ять аршинів снігу намітає, і люди під такі завірюхи часто замерзають. У ченців є собаки. Цих собак вивчено шукати замерзлих. Щодня кожна собака обігає чималі простори, обшукуючи, чи нема де людей. Якщо вздрить, що десь зробився сніговий завал, цебто увірвався сніг з вищого місця на нижче, то шукає сліди людські, а знайшовши їх, викопує засипану снігом людину. Якщо ж одкопати несила або людина не ворушиться, то собака біжить у монастир і веде до людини ченців. Багато сотень людей врятували ці милосердні собаки. Деякі з них уславилися широко. Одна собака врятувала двадцять і двоє людей і загинула під сніговим завалом, рятуючи людей. Вона мала на шиї медаль за свої діла. Друга собака, на ім'я Діямант, пішла під бурю вночі шукати. Почувши людей, Діямант викликав ченців і привів їх туди, де лежали непритомні чоловік і жінка. Ченці взяли їх і понесли, але Діямант не відходив від того місця, не пускав ченців, гавкав. Ченці пошукали ще і не знайшли нічого. Вони кинули Діяманта й пішли. Діямант зостався сам і довго розгрібав сніг лапами. Нарешті він відкопав мало не зовсім замерзлого хлопця маленького. Діямант певне почав його лизати своїм гарячим язиком, грів його своїм теплим диханням доти, поки хлопець трохи опритомнів. Тоді він, мабуть, ліг біля його, грів його своїм тілом, лащився до його і підставив свою спину, щоб хлопець сів на його верхи. А як той сів, Діямант поніс його в монастир. А в монастирі було тим часом горе. Та жінка, що принесли її ченці, була мати тому хлопчикові. Як опритомніла вона та побачила, що її хлопця нема, то тяжко злякалась і хотіла, незважаючи ні на ніч, ні на бурю, бігти його шукати. Коли це задзвонено коло дверей в дзвоник. Одчинили двері, аж то Діямант сіпає за дзвоник, а на спині в його хлопчик сидить. Увійшов змучений Діямант у хату, і мати побачила, що то її сина він врятував і приніс у монастир.

Коник хоче підкуватися

Вільям Сінклер, учитель, купив собі малесенького коника, з тих, що звуться поні, щоб їздити в школу, бо жив він від школи далеченько. До того часу коник був не підкований, учитель повів його до коваля, і той підкував його. Другого дня бачить коваль, що до кузні підходить учителів коник. Коваль одігнав коника від кузні в той бік, де була вчителева хата. Трохи згодом дивиться, аж знову коник зазирає в кузню. Коваль знову хотів його прогнати, але випадком глянув на ноги і побачив, що одна нога без підкови, і тоді він зробив підкову, підкував коника і дивиться, що ж буде далі. Коник подивився на коваля пильно, ніби питався, чи вже кінець; потім помалу ступнув кілька разів, ніби запитував, чи добре припасував коваль підкову, а тоді весело заіржав і побіг додому.

Кішка вірить своєму хазяїнові

Один чоловік виїхав з дому на два місяці, а в його квартирі оселилися на той час два його приятелі. У чоловіка було троє кішок, і одна з них, англійська, була дуже тиха й ласкава і любила свого хазяїна. Молоді хазяїни полюбляли дратувати й лякати кішок, так що їм без старого господаря поганіше стало жити. За кілька день перед хазяїновим приїздом англійська кішка навела кошенят, але ніхто того й не знав, бо вона заховала їх за шафами з книжками. Нарешті приїхав хазяїн. Англійська кішка підійшла до його, і він погладив її, полащив. Через годину, увійшовши в ту хату, де звичайно вмивався і вдягався, хазяїн побачив, що в куточку лежить кішка з кошенятами. Слуга розповів хазяїнові, що як він приїхав, то кішка зараз почала переносити в зубах кошенят з-за шафи і поклала їх у тому куточку, де хазяїн і перше дозволяв їй держати дітей. Тепер кошенята лежали зовсім на видноті, але кішка того тепер не боялася, бо з досвіду знала, що хазяїн їх і сам не скривдить, і нікому не дасть скривдити. Хазяїнові було дуже приємно, що кішка так вірить йому, і звісно ж він не дозволив своїм молодим приятелям і пальцем торкнутися ні до кішки, ні до кошенят.

Хитрий Карло

Одна сім'я щороку влітку виїздила на кілька тижнів до моря купатися. Була в тих людей собака Карло. Вони її з собою не брали, а кидали в місті з тією людиною, що зоставалася берегти хату. Не подобалося це собаці. Де ж таки! Як усі дома, то так гарно, весело, а то зоставайся з однією людиною і нудьгуй кілька тижнів І через те, як починали пакуватися, щоб виїздити, то Карло починав гніватися – гавкав, вив, вищав і всяким іншим способом виявляв своє незадоволення.

Одного разу, як почали пакуватися, то помітили, що немає Карло, десь зник. Діти вибігали ввесь двір, увесь сад, гукали, шукали Карло за кожним кущиком – ніде немає. І обідати посідали, а собаки немає. Так і рішили, що хтось украв його. Діти страх як журилися, бо дуже любили свою собаку.

А тим часом пакування вже кінчалося. Зосталося тільки скласти дещо у великий шкуратяний мішок, що лежав у кутку. Взяли мішок, аж він непорожній. Глянули, що в йому, аж там – хіба ж не диво! – там лежить Карло! Скрутився, зібгався, мабуть, щоб менше помітно його було і запевне дуже голодний. А він же чув, як їли, чув, як і його кликано їсти, і таки не виліз із своєї схованки. То ж, мабуть, думав, що його не помітять у мішку і візьмуть з собою. Всі в сім'ї сказали, що Карло заробив, щоб його взяти, і взяли його з собою до моря.

З того часу він щоразу, як починали пакуватися, влазив у шкуратяний мішок і його щоразу брали до моря, а не кидали дома.

Собака їздив залізницею

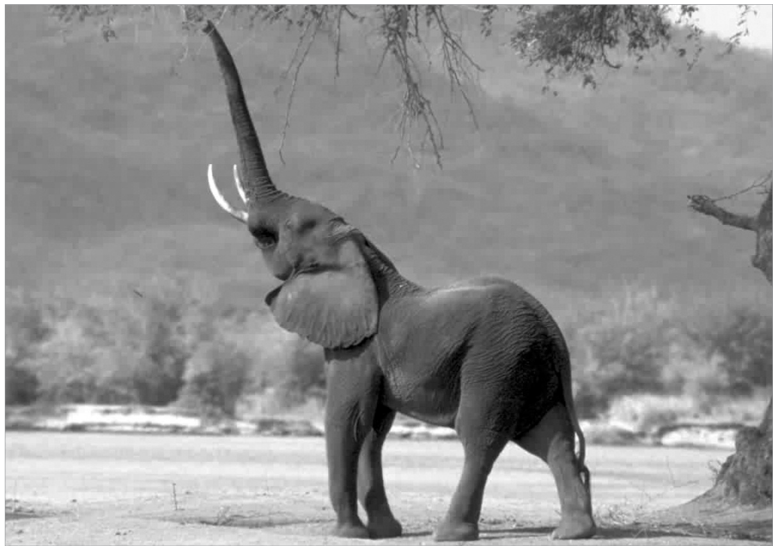
У одного англійця було два будинки у селі Ллан-Бедрі, а другий верст за п'ять у місті Гарле. І був у його норвезький собака Нерон, дуже розумний. Він добре знав обидві господи свого господаря і жив то в тій, то в тій – де схочеться. Але не любив він ходити пішки, а здебільшого їздив залізницею. Прибіжить на вокзал у Ллан-Бедрі, вскочить у поїзд і доїде до Гарле, а там вискочить. З Гарле в Ллан-Бедрі він так само їздив. І ніколи не помилявся, ніколи не сідав не в той поїзд.

Собака жартує з сорокою

На хуторі був старий собака меделян Тоулер. І була там свійська сорока. Вона й Тоулер були великі приятелі, і сорока часто дратувала Тоулера: хапала м'ясо з перед його, тягала його за хвіст і таке інше. Тоулер ніколи на неї не гарчав, але ось як жартував з нею. Оце хазяїн іде куди-небудь і дасть Тоулерові нести свій ціпок. Собака візьме ціпок у рот і несе, а сорока сяде на ціпок, щоб і її Тоулер ніс. Ну, він і несе, а потім раптом і випустить ціпок з рота. Ех, сорока як злякається, як затріпоче крильми, як закричить! А Тоулер знову візьме ціпок у зуби і несе.

Благородна собака

У місті край моря в двох суміжних дворах було двоє собак: ньюфаундленд і британ. І чогось вони не мирили: як збіжаться, так і погризуться. Одного разу до того догризлися, що обидва покотилися в море. Там уже не до гризні було, а треба було рятуватися. Кинулися собаки пливти. Ньюфаундленд плавав дуже добре і вже незабаром був на березі і обтру-

шувався. А обтрусившися, глянув на море та й побачив, що його ворог зовсім знесилився, вже не може плисти, вже потопає. Ньюфаундленд мерщій кинувся знову в море, підплив до британа, вхопив його зубами і притяг до берега.

Кицька грає

В одній господі жила кицька Топсі; дуже гарненька була: шерсть на їй – біла-біла, довга і м'яка, як наче шовкова. Ще бувши кошеням, стрибала вона по стільцях та стрибнула і на відчинений рояль. Ну й злякалась же вона, бо, стрибнувши на рояль, вона ж заграла на йому. Так і метнулася геть, як попечена.

Через кілька днів знову якось не встереглася і стрибнула на рояль. Цього разу, мабуть, ще дужче злякалася, бо стрибнула на баси, і музика, мабуть, здалася їй така страшна, як грім.

Після цього ще не раз траплялося їй зачіпати рояль, і нарешті вона, мабуть, помітила, що хоч воно й страшно гримить, та лиха їй ніякого не робить, і, мабуть, музика їй навіть сподобалася, бо, побачивши одчинений рояль, кицька сідала на стілець перед ним і злегенька торкала лапою клавіші, і видно було, що це їй дуже подобається.

Звірі докоряють

Це було в Африці, там, де живуть мавпи. Кілька солдатів та офіцерів під'їхали до хутора і попросили спочити. Коней вони поприв'язували в гаю, і кілька солдатів зосталися біля них, а останніх подорожніх покликали обідати на хутір. Під час обіду прийшов солдат і сказав, що по деревах лазять мавпи, а коні їх лякаються. По обіді офіцер пішов у гай подивитися, що там робиться і, побачивши мавп, стрельнув. Куля влучила в мавпу. Поранена мавпа швидко полізла з горішніх гілок на нижню. Офіцер думав, що мавпа хоче на його кинутися, але помилився. Мавпа не кинулася на нього, а стала на гілці, притулила руку до рани, тоді показала її офіцерові всю закривавлену і так докірливо подивилася на нього, наче казала: «Нащо ти це зробив?» Офіцерові страшно боляче стало, він повернувся мовчки і пішов на хутір. Трохи згодом прибіг солдат сказати, що мавпа вмерла. Солдатові було сказано, щоб приніс мертву мавпу. Але як солдат прийшов у гай, то мертвої мавпи вже не було: інші мавпи забрали її й понесли. І ні одна вже не вернулася.

Вдячний слон

Це було в Індії під час війни. Там на війні бувають і слони, гармати возять тощо. Слон везе, а погонич сидить у його на спині. Одного разу, під час баталії, привезли слони гармати і мусили знову вертатися, щоб привезти ще, коли це одного погонича поранено, і він упав додолу. Він хотів устати і ніяк не міг: що підведеться, то зараз і впаде. Слон це побачив і, мабуть, зрозумів, що коли його погонич зостанеться на землі, то його затопчуть, і підняв його з землі хоботом. Солдати кинулися, щоб узяти пораненого, бо слон повинен був іти по гармату, але слон не віддав їм свого погонича: він помалу обережно одніс його на безпечне місце і там положив, а тоді вже пішов по гармату.

Цей погонич завжди був добрий до свого слона, і слон за добрість оддячив йому.

Кара злодіям

Молоді граки, як почнуть мостити собі гніздо, то іноді допускаються злодійства: побачать, що якесь гніздо зосталося порожнє, бо хазяї обоє десь полетіли, то вони й почнуть з його хвоїдинки витягати та на своє гніздо носити. Але ж це ніколи їм не минається. Граки, прилетівши до свого гнізда, бачать, яку їм шкоду зроблено і, мабуть, жаліються громаді своїй на злодіїв, бо незабаром граків з восьмеро чи й більше налітають на гніздо молодої пари і геть чисто розтягнуть його. Тоді молода пара впевняється, що злодійством не проживеш, і починає вже чесно здобувати собі дерево на свою хату.

«Наша віра», ч.3, 1913 р.

 ПРАДАВНІЙ ПЕРЕКАЗ

ДОНЬКА ПИЛАТА

Майже весь відомий на ті часи світ, коли розіп'яли Ісуса Христа, себто в 30-і роки І ст. н. е., перебував під пануванням могутньої Римської імперії. Єрусалимом правив від імені римського цісаря Тиберія Понтій Пилат.

Його донька, прекрасна Попея, була дружиною намісника Сирії Клавдія і проживала в Дамаску. Клавдій дуже любив свою молоду дружину. Але несподівано зустріло їх тяжке горе: Попея захворіла.

Цілковито паралізована, вона була ближча до смерти, аніж до життя... Слуги виносили нещасну на розкішних, оздоблених пурпуром і самоцвітами, ношах під шовковим балдахином у пишний сад, аби вона могла подихати свіжим повітрям. Та ніяка краса не могла порятувати Попею або хоч полегшити її муки. Два роки лежала вона, скована важкою хворобою. Чоловік, невтішний у горі, припроваджував славетних лікарів з усього світу, та їхні зусилля були марні. Ніхто не міг повернути здоров'я молодій жінці.

Аж прибув якось до Дамаска поважний гість із Єрусалиму. Він розповів, що в Юдейській Країні з'явився справжній чудотворець, Ісус із Назарету. Неймовірні діла чинить: паралізованим повертає рух, сліпим – зір, навіть померлим дає життя...

Звістка про Ісуса вселила надію у нещасну Попею:

– Мушу Його побачити! Віддам Йому всі свої клейноди! Клавдій нагородить Його золотом, а я – смарагдовим намистом, яке коштувало п'ять юдейських міст. Адже ж не відмовить мені?

Мандрівник із Палестини всміхнувся:

– Ні, Попеє. Даремно так думаєш. Ісус із Назарету жодної платні не бере. Він мандрує по країні босоніж, в убогій одежі, живе з жебраками. Цей Чоловік ненавидить розкоші, і хоч би хто давав йому всі скарби світу – не прийме...

– То що ж мені робити, щоб Він мене вилікував?

– Хто шукає у Ньому допомоги, тільки одне мусить зробити: вірити.

Здивувалася Попея. Тихо запитала:

– А в що ж я повинна вірити?

– В те, що Він є Сином Божим.

– Сином Божим? Може, сином Юпітера?

– Ні, Сином якогось Одного, Живого Бога, але я цього зовсім не розумію...

Дні і ночі проводила Попея у глибоких думах. І в душі її з'явився й щораз вище підіймався образ того таємничого чудотворця, що називає себе Сином Божим і творить такі справи, які перевищують межі людського розуму й сил природи. Разом із гарячим бажанням одужати, зростала в серці й сильна воля побачити ту незвичайну людину, що має владу над життям і смертю, а ходить босоніж і гордує скарбами багатих, щоб жити з жебраками. Але якщо сила Його волі настільки вища від волі інших людей, то чи не є Він рівним Богові?

Вона постановила будь-що поїхати до Єрусалиму й побачити Сина Божого. Знала, що чоловік, Клавдій, не буде з цього вдоволений. Тому пояснила від'їзд бажанням відвідати батька свого, Пилата. Це дуже здивувало Клавдія:

– Чи ж для тебе ця тяжка подорож?

Але Попея просила і благала так довго, що Клавдій врешті решт погодився. У супроводі довірених слуг, у багатій лектиці, прикріпленій до верблюда, Попея вирушила у подорож неприступними для людей стежками Ливанського плоскогір'я. Аж одного дня, саме ополудні, караван в'їхав до Єрусалиму. Якраз була п'ятниця перед святом Єврейської Паски.

Назустріч караванові через північні ворота міста ішов величезний натовп народу. Виблискували на сонці шоломи й панцирі римських воїнів. Попея не могла зрозуміти, що це за похід, чому тут стільки війська. Просила слуг, щоб ті поспішали, але караван не рушав з місця: вся дорога була вщерть загачена юрбою. Саме під'їхав на коні якийсь сотник. Попея схилила голову й запитала, куди прямує увесь цей натовп.

– На видовище страти, прекрасна пані! Он там, на пагорбі, буде розп'ятий бунтівник Ісус із Назарету.

– Нещасні! – скрикнула Попея. – Цього не повинно статися! Стримайте страту! Я цього вимагаю! Я – донька Пилата!

Офіцер здивувався, що знатна пані милосердиться над звичайним бунтівником, але, почувши ім'я Пилата, низько вклонився й сказав:

– Достойна пані! Ваш батько сам засудив його на смерть, і тільки він може його звільнити.

– В такому разі несіть мене швидше до батька! – скрикнула жінка, але зрозуміла, що вже запізно.

Попея у розпуці наказала нести її на Голготу, де юрба цікавих, серед яких були фарисеї і книжники, жадібно та насмішкувато приглядалися до приготування розп'яття.

Та коли караван виїхав на вершину пагорба, Попея оніміла з тривоги. Вона угледіла три хрести, і на кожному з них мучився скривавлений чоловік.

Слуги винесли Попею з лектики. Вона побачила, що під середущим хрестом лежали три єврейські жінки із заплаканими очима. Заламуючи руки, вони дивилися вгору на Розіп'ятого. З Його ран спливали струмки крови. Повна сердечного болю й муки, глянула Попея на обличчя, спотворене тортурами мученицької смерті. Гірко заридала вона разом із жінками, бажаючи хоч на мить спіймати погляд тих безмежно добрих замучених, але ще живих очей. Над головою цього Розіп'ятого була табличка з написом римською, грецькою та єврейською мовами; «Ісус Назарянин, цар юдейський». Очі Ісуса невпинно дивилися на Його ридаючу Матір. А Попея прошепотіла, звертаючись до вмираючого:

– Ісусе, Сину Божий, допоможи мені! – Лагідний погляд відірвався на хвильку від Матері і зустрівся з поглядом римлянки. Раптом якийсь могутній поштовх потряс її тіло, а душа сповнилася дивної, неземної радости...

Пилат, повідомлений про приїзд дочки, очікував її на сходах палацу. Діждався каравану й очам своїм не повірив: із лектики вистрибнула його ще до недавна хвора доня й підбігла до батька. Притулила голову до грудей і гірко заридала;

– Тату, тату! Ти вбив Бога!!!

Всі присутні остовпіли, подивовані. Протягом двох років паралізована, Пилатова дочка Попея тепер була зовсім здорова, а від її хвороби не залишилось ані сліду.

 ПИСАНКОВА УКРАЇНА

НА ВЕРБНУ НЕДІЛЮ

П'ятого квітня 2015 року, на Вербну неділю, біля пам'ятника Тарасові Шевченку, відбулася акція «Писанкова Україна». Її організувала волонтерська організація «Буковина – українському війську».

Спершу – спільна молитва за Україну, яку проводив священик УГКЦ, вікарій Буковинський, отець Валерій Сиротюк.

На столах – писанки, пасочки, різні смаколики. Поруч – скриньки для збору коштів у зону АТО. На одному зі столів – гарно написане оголошення: «Придбай Великодній кошик, відреставрований і прикрашений дітьми Чернівецької гімназії №5». Далі ми побачили плакат: «Допоможи армії». Тут писали свої чудові писанки учні гімназії №5 та комерційного технікуму. Не обійшлося і без того, щоб в цю акцію не включили наступне: «Придбай до Великодного кошика тюбик фронтового сала – допоможи армії!». Далі свої витвори кулінарного мистецтва виставляли патріоти – кондитери фірми «Гном», «Панської цукерні», «Солодкої казки», «Чіабатта». Волонтери пригощали охочих солодощами.

Тут красувався гарно розмальований кошик від учнів гімназії №5, який був у центрі уваги. А яке гарне було тут дерево миру! Воно красувалося в імпровізованій вазі – в гільзі від набою, яку під час мистецького флешмобу «Повертаймо мир в Україну!» студенти розмалювали кольорами миру.

Окрасою даної акції був виступ дуету «Писанка» – Оксани Савчук та Івана Кавацюка, заслужених артистів України, які саме в ці дні святкували 25-річчя творчої діяльності. Під час виступу артистів учасники акції розгорнули величезний 25-метровий український стяг.

Особливо ми завдячуємо такому гарному проведенню акції її організатору Галині Абрам'юк – завучу гімназії №5 м. Чернівців.

Галина АБРАМ'ЮК

Коли вона береться за будь-яку справу, то робить її без жодного галасу, з душею, і тому вона в неї вдається на славу.

Галина Йосипівна не прагне слави чи похвали. Та все, що вона робить, як і волонтерка ВО «Буковина – українському війську», має чудовий результат в зоні АТО. Тож складаємо їй доземний уклін і за професіоналізм у справі навчання та виховання своїх підопічних, і за життєву позицію високого патріотизму.

На площі вже стояло багато пакунків від Чернівецького Національного університету, Медичного університету, Юридичного коледжу, медикаменти від родини пані Слави. Цього ж дня відправляли зібрані речі, необхідні для бійців, туди, де йде війна.

Акція триває до Великодніх свят. Стоятимо осторонь українці не вміють, спільно боронимо свій край від загарбника – Росії і розраховуємо лише на перемогу в цій кривавій війні.

М. КИСИЛЬОВА

 ДОБРОДІЙНІСТЬ

Великодній кошик для воїнів

Закінчення. Початок на 1-й стор.

У благодійній культурно-просвітницькій акції взяли участь також представники Київського Палацу дітей та юнацтва, юні журналісти, громадські діячі, політики, волонтери, народні майстри, представники духовенства – всіх у Вербну неділю об'єднала одна мета – допомогти українським воїнам. Концерт транслювався в прямому ефірі на Національному Українському радіо та через гучномовець на полощу Слави, тому підходили і жителі Києва, і гості міста, що також долучалися до благодійного аукціону, на якому відбувся розпродаж виробів народного мистецтва та дитячих робіт. Наймолодші учасники марафону разом з народними майстрами виготовляли лялькимотанки, малювали картини та розписували писанки, які потім виставляли на продаж, аби також долучитись до збору коштів для своїх захисників.

Усе це принесло свої плоди: зібрано 12 448 грн, а також близько 200 кг необхідних речей та продуктів (сало, картопля, крупи, олія, солодощі, Паски, яйця тощо), що протягом Світлого тижня буде доставлено на передову.

Завершився захід виконанням державного Славня і молитвою за мир, яку провів отець Дмитро з Боярки, що не раз побував на передовій разом з Народною Філармонією.

Христос Воскрес! Воскресне Україна!

Прес-служба КУН

 СКАРБИ НАРОДУ

УКРАЇНСЬКІ ПАТРІОТИЧНІ ПИСАНКИ

Дмитро ПОЖОДЖУК

Про українську писанку маємо багато монографій, виданих різними мовами і в різних країнах, де живуть українці. Одні книги просто укладаються із знімків писанок та детального процесу їх виготовлення, інші – подають цікаві історичні відомості про писанки та розшифровують писанкові символи. В радянські часи вивчення писанкарства не проводилось і книги не видавались. Натомість українці у світі досліджували писанку і видавали про неї цікаві монографії, як, наприклад, заслужений майстер народної творчості України Одарка Онищук, яка проживала в Канаді і видала цікавий альбом «Символіка української писанки» власним коштом. До слова, Одарка Онищук була першою українкою поза межами України, котра отримала це почесне звання від Української Держави.

Сьогодні, коли писанкарство в Україні бурхливо розвивається, з`являються і нові дослідники писанкарства, як Роксоляна Загайська зі Львова, Вадим Мицик з Черкащини… Однак, новий час диктує нові можливості вивчення українських писанок, про що раніше в Україні і мови не могло бути. Маю на оці українську патріотичну писанку. Треба зауважити, що такі писанки можна поділити на такі етапи:

а) писанки козацької доби;
б) писанки УНР;
в) писанки часів армії УПА;
г) писанки Майдану;
д) писанки російсько-української війни (АТО).

Якщо вести мову про писанки козацької доби, то про них ми маємо найменше інформації. Їх відтворювали здебільшого українці діаспори, серед них Олександра Романенко із США, Анна Кокуцяк з Великобританії, Валентина Терешкун з Німеччини, Галина Хоткевич з Франції… Писанки козацької доби писали українські жінки переважно з традиційними українськими символами – безконечник, хрест, зоря, з яких утворювали вздовж яйця невелику смужку, яка формувала два великі медальйони, в котрих красувався козак із шаблею та напис: «Козака шабля береже» і дівчина-українка у віночку із стрічками та напис: «Україна – козацька мати». Нерідко на такій писанці красувався і український тризуб під літерами. Подекуди українки на писанці з козаком і булавою писали прислів`я: «Або волю добути, або дома не бути».

Козацьку добу змінює Українська Народна Республіка. І в цей час особливої популярності на писанках набуває знак тризуба. В одних випадках він виступає осібно поряд з іншими прадавніми традиційними символами, в інших супроводжується написами, як у писанках Ірини Білянської, 1899 року народження, яка проживала на Львівщині. Їх подав до свого виняткового альбому «Двадцять кіп писанок» дослідник української писанки із США Зенон Елиїв. Найчастіше Ірина Білянська любила писати на писанках ромашки і грона винограду, пшеничні колоски і вислів з релігійного гімну: «Боже великий, єдиний, нам Україну храни!». Літери Ірина Білянська розміщувала на писанці довкола великого тризуба, який виділяла яскравою жовтою барвою.

Подібні писанки писали і жінки сіл Воронезької, Білгородської, Курської губерній, які належали до Української Держави як етнічні українські землі, а також писанкарки з Полісся і Поділля.

Минав час. На захист України стала Українська Повстанська Армія. Немало дівчат-писанкарок стали зв'язковими УПА. Вони спілкувалися з повстанцями, допомагали їм. А на Великодні свята приносили повстанцям свячене, пасочку і писанку. Акурат тоді на українських писанках з`явився, утвердився герб-тризуб і написи «Слава Україні!», «Героям слава!». Такі писанки творили писанкарі таких сіл Гуцульщини, як Космач, Чорний Потік, Виженка, Дихтинець, Ясіня, Жаб`є… Писанкарі Полагна Боб`як, Полагна Пожоджук, Полагна Малик, Параска Шкодяк з Космача, Іван Семчук із Замагори, Іван Паращук з Криворівні, Явдоха Шовгенюк з Чорного Потока полюбляли писати на своїх писанках гасло: «Христос Воскрес – воскресне Україна!».

Багато українців опинилися у совєцьких концтаборах, на засланні в Росії і Казахстані. Але і там наші земляки не переставали писати писанки, особливо такі мужні українки як Ганна Шабатура та Стефанія Шабатура зі Львова, Параска Плитка та Одозія Плитка з Криворівні… Писанка в Україні почала зазнавати утиску і заборони. Про тризуб на українських землях годі було і мріяти. Тоді українські писанкарі почали писати його у формі ластівки. Недолугі радянські чиновники не відразу могли впізнати в ластівці тризуб.

І настав час, коли розвалився Радянський Союз. Постала незалежна Українська Держава. І почала воскресати українська писанка, відроджуватися новими барвами на Слобожанщині і Поліссі, Буковині і Поділлі, Гуцульщині і Бойківщині. Українські писанкарі діаспори зустрілися з писанкарями України на Першому Світовому Конгресі Українців у Івано-Франківську, на Першому Міжнародному З`їзді Писанкарів у Києві. З`явилися нові дослідники писанкарства, насамперед, такі як Олексій Соломченко з Косова, Віра Манько зі Львова, Василь Скуратівський з Києва, Таня Осадца із США… В Коломиї відкрили великий Музей Писанки. В Космачі на Гуцульщині стартували Міжнародні фестивалі «Великдень у Космачі». В Україні з'явились цілі плеяди талановитих писанкарів, а серед них Тарас Городецький з Червонограда, заслужені майстри народної творчості України Оксана Білоус, Тамара Влененко, Зоя Сташук з Києва, заслужений майстер народної творчості України Світлана Стадник з Коломиї, Олександр Опарій з Сумщини, Віра Манько, Роксоляна Загайська, Олена Тіменик, Марія Іванишин зі Львова, Юрій Цікало, Зеновій Пеньонжик, Петро Данилюк з Тернопільщини, Олег Кіращук з Коломиї, заслужений майстер народної творчості України Тетяна Коновал з Луганщини, Ірина Міхалєвич з Кіровоградщини, Марія Бойчук, Анна Линдюк, Марія Кіращук, Марія Варцаб`юк, Марія Юсипчук, Марія Дзвінчук з Космача… І знову над Україною захмарилось, і тоді українці вийшли на Майдан у Києві захищати свою незалежність і свободу. Серед них – багато писанкарів з усіх теренів України. З`являються перші жертви серед мирного населення. Росія захоплює Крим. Усі ці події мають місце в сучасному українському писанкарстві. І тут пальму першості беззаперечно утримує писанкарка Тетяна Коновал з міста Свердловськ Луганської області. Вона надзвичайно майстерно пише на яйці літопис Майдану, відтворюючи усі події, що там відбувались: горять шини, стоять вартові, стоїть «Йолка», майорять українські знамена, а один із майданівців тримає гасло із написом «Воля». На іншій писанці Тетяни Коновал – туга за Кримом, який забрали російські загарбники, і напис: «Крим – Україна». В такий спосіб українська патріотка-писанкарка з Луганщини висловлює свою державницьку позицію, любов до України. Ця серія писанок написана на жовтих яйцях, шляхом травлення. Вона заслуговує найвищої оцінки.

Далі – напад російської армії на українські землі. Українські чоловіки стають на захист України зі зброєю в руках. Захист Батьківщини – це головний обов'язок кожного українця. Хтось бореться на фронті із зброєю в руках, хтось стає волонтером, а писанкарі пишуть історію війни на писанках, майстерно відтворюючи подвиги українських військових. Чи не найяскравішим прикладом українського героїзму став захист українськими кіборгами Донецького летовища, що відтворила і писанкарка Тетяна Коновал на своїй писанці «Кіборги. На ній багато і старовинних символів, як колоски пшениці, пташки,соняшник, грона калини, а поруч – новітні знаки: українські прапори, тризуб, військова техніка і кіборги. Писанка багатоколірна, теперішні символи дуже вдало поєднуються із прадавніми знаками, і вона має надзвичайну мистецьку вартість.

Або писанка Ірини Міхалєвич з міста Олександрія Кіровоградської області, виконана також в техніці травлення. Її композиція складається із символу – зоря, що є традиційним не лише для писанок цього регіону, а й для писанок усієї України, яким писанкарка ділить яйце навпіл. В невеликих медальйонах – військова техніка, яка захищає українські землі від російської навали. І, природно, великі спіралі, між якими напис «Україна переможе!». Сама ж спіраль є символом плинності часу і символізує продовження життя в Україні, віру в перемогу. До речі, Ірина Міхалєвич одна з небагатьох українських писанкарок, яка виготовляє природні барвники, і її писанки мають особливий колорит.

Чимало українських писанкарів на писанках пишуть крилаті вислови видатних українців, щонайперше, Тараса Шевченка, Василя Симоненка, Ліни Костенко. Так, космацька писанкарка Марія Бойчук пише цікаві писанки кольоровим воском з портретами Івана Франка, Лесі Українки, Василя Стуса і під цими портретами подає їхні цитати. Одна з таких її писанок з портретом Михайла Грушевського та його афоризмом написана на страусиному яйці і міститься в експозиції музею Михайла Грушевського у Львові.

Минають літа, а українська писанка не втрачає своєї популярності, наповнюється новими барвами нашого життя і стає цінним надбанням української національної культури.

 ЕНЕРГОБЕЗПЕКА

ЯК ОБ'ЄДНАТИ ЕНЕРГОСИСТЕМУ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКОЮ?

В результаті більш інтенсивно зношується обладнання, а економічні втрати вимірюються мільярдами гривень щороку. В коментарях автору заступник міністра енерговугілля Олександр Свєтелік повідомив, що регулювання добових навантажень в енергосистемі, здійснюваних за допомогою частих включень та відключень теплових енергоблоків, призводить ще й до величезних перевитрат вугілля!!!

Для відома: в довоєнний період ТЕС щороку споживали приблизно 25 млн тонн енергетичного вугілля – це недопустимо величезні обсяги в часи, коли існують прогресивніші технології котлів, ніж створені в колишньому Союзі понад півсторіччя тому.

Цілком логічно виглядає головна вимога Заходу: рівень нашої фізично та морально зношеної енергосистеми повинен відповідати європейським стандартам. Україна зобов'язана це зробити!

В тепловій енергетиці потрібно запроваджувати нові технології, скорочувати споживання енергоносіїв, зменшувати викиди в навколишнє середовище. Висока ефективність роботи електростанцій, їх надійність і безпека, зниження викидів до рівня міжнародних стандартів – це той мінімум, без якого шлях в Європу для України буде закритий.

Наталя ПРУДКА

Закінчення. Початок на 8–9-й стор.

Наступне число газети вийде 22 квітня 2015 року.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь,
головний редактор – Марія Базелюк.
Редакційна колегія
Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ;
тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво:
Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: ФОП Брацюнь С.І.
Філія ГУ по м.Києву та Київській обл.
№ 10026/0195.
АТ «ОЩАДБАНК». МФО 322669
ЕДРПОУ 2305606776
№26003500849590(UAH)

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9